

ØF-rapport nr. 20/2003

Turistinformasjon langs rv55 over Sognefjellet

- **en vurdering av informasjonsmaterialet langs
Nasjonal turistveg over Sognefjellet**

Av

Pelle Engesæter

ØF-rapport nr. 20/2003

Turistinformasjon langs rv55 over Sognefjellet

- en vurdering av informasjonsmaterialet langs
Nasjonal turistveg over Sognefjellet

Av

Pelle Engesæter



Tittel: *Turistinformasjon langs rv55 over Sognefjellet*
- en vurdering av informasjonsmaterialet langs
Nasjonal turistveg over Sognefjellet

Forfattere: Pelle Engesæter

ØF-rapport nr.: 20/2003

ISBN nr.: 82-7356-528-9

ISSN nr.: 0809-1617

Prosjektnummer: K165

Prosjektnavn: Pilotstudie langs riksveg 55 Sognefjellet

Oppdragsgiver: Statens Vegvesen, Turistvegkontoret

Prosjektleder: Pelle Engesæter

Referat: Rapporten er skrevet etter oppdrag fra Statens vegvesen, Turistvegkontoret. Formålet har vært å framskaffe informasjon om bruken av turistinformasjon på riksveg 55 over Sognefjellet. Sognefjellsvegen RV55 fikk i 1997 status som Nasjonal turistveg. Dette innebærer blant annet tilrettelegging i form av et informasjonssystem. Stortinget har vedtatt å forlenge satsningen. Det planlegges 11 nye turistveger i tillegg til de eksisterende fire. Turistvegkontoret skal utarbeide nasjonale retningslinjer for turistinformasjon til bruk i det videre arbeidet. Det er behov for mer kunnskap om målgrupper og turistenes informasjonsbehov. I den forbindelse ønsket Turistveg-kontoret at det skulle gjennomføres en undersøkelse i form av et pilotprosjekt langs riksveg 55, Sognefjellsvegen. Denne rapporten presenterer funn fra denne undersøkelsen.

Sammendrag: Norsk

Emneord: Nasjonal turisveg, Sognefjellet, Turistinformasjon

Key words:

Dato: September 2003

Antall sider : 56 + vedlegg

Pris: Kr 130,-

Utgiver: Østlandsforskning
Serviceboks
N-2626 Lillehammer
Telefon 61 26 57 00
Telefax 61 25 41 65
e-mail: of@ostforsk.no
<http://www.ostforsk.no>

? Dette eksemplar er fremstilt etter KOPINOR, Stenergate 1 0050 Oslo 1. Ytterligere eksemplarfremstilling uten avtale og i strid med åndsverkloven er straffbart og kan medføre erstatningsansvar.

Forord

Denne rapporten er skrevet etter oppdrag fra Statens vegvesen, Turistvegkontoret. Formålet har vært å framskaffe informasjon om bruken av turistinformasjon på riksveg 55 over Sognefjellet. Sognefjellsvegen er pr 2003 en av fire nasjonale turistveger, og Turistvegkontoret ønsker å se i hvordan den eksisterende informasjonen fungerer overfor de reisende.

Kontaktperson i Vegvesenet har vært Helge Stikbakke. Konsulentene Arne Sivertsen (Interpro) og Hanne Toftdahl (Vista-Analyse) har, sammen med Helge Stikbakke, bidratt med konstruktive kommentarer under forberedelsen av undersøkelsen.

Intervjuundersøkelsen er foretatt på Lom og langs Sognefjellsvegen i juli 2003.

Ansvarlig for rapporten hos Østlandsforskning er geograf Pelle Engesæter.

Lillehammer september 2003
Østlandsforskning

Kristian Lein
Forskningsleder

Pelle Engesæter
Prosjektleder

Innhold

Sammendrag.....	7
1 Innledning.....	9
1 Innledning.....	9
1.1 Bakgrunn	9
1.2 Undersøkelsen.....	9
1.3 Nasjonale Turistveger	9
1.4 Sognefjellsvegen	10
1.5 Turistinformasjon	12
1.6 Tidligere undersøkelser.....	13
2 Faglig tilnærming.....	15
2.1 Metode	15
2.2 Teori.....	18
3 Undersøkelsen.....	21
3.1 Hvem er de reisende?.....	21
3.2 Reisen i perspektiv	24
3.2 Kjennskap til Nasjonale Turistveger.....	28
3.3 Hvordan ønskes informasjonen gitt?	29
3.4 Hva er viktig ved informasjonstavler?.....	32
3.5 Hva ønsker de reisende å få informasjon om langs reiseruta?.....	34
3.6 De reisendes vurdering av informasjonen	36
3.7 Utforming og informasjon	37
3.8 ”Stemmer kartet med terrenget?”	40
4 Avslutning.....	43
4.1 Oppsummering.....	43
4.2 Konklusjon.....	49
Litteratur.....	53
Vedlegg.....	55

Sammendrag

Bakgrunn

Sognefjellsvegen RV55 fikk i 1997 status som Nasjonal turistveg. Dette innebærer blant annet tilrettelegging i form av et informasjonssystem. Stortinget har nå vedtatt å forlenge satsningen. Det planlegges 11 nye turistveger i tillegg til de eksisterende fire. Turistvegkontoret skal utarbeide nasjonale retningslinjer for turistinformasjon til bruk i det videre arbeidet. Det er behov for mer kunnskap om målgrupper og turistenes informasjonsbehov. I den forbindelse ønsket Turistvegkontoret at det skulle gjennomføres en undersøkelse i form av et pilotprosjekt langs riksveg 55, Sognefjellsvegen. Denne rapporten presenterer funn fra denne undersøkelsen.

Utvalg

Utvalget består i alt av 529 personer som kjørte over Sognefjellet i juli og august 2003. Datainnsamlingen ble i hovedsak foretatt ved hjelp av spørreskjema med faste svaralternativ (se vedlegg 1). I tillegg ble det foretatt et mindre antall intervjuer uten bruk av svaralternativ (kvalitative intervjuer), samt observasjon av turistatferd. Utvalgets sammensetning er representativt for reisende over Sognefjellet i juli måned. Det er stor grad av samsvarer med tidligere undersøkelser og deres utvalgssammensetning. Dette gir grunnlag for generalisering ut over utvalget.

Viktige funn

Den typiske reisende over Sognefjellet i juli måned er:

- o Et par på rundt 50 år uten barn med utdanning utover videregående skole,
- o Blant passasjerene er 42 prosent mellom 31 og 45 år
- o På rundtur i regionen, Sognefjellet ikke primærmålet
- o Brukere av campingplasser mer enn hotell
- o Mer eller mindre kjent med begrepet Nasjonal turistveg

Ellers:

- o Det er 16 prosent som har barn under 12 år med på reisen, og 1 4 prosent som har barn og unge mellom 13 og 19 år med på reisen
- o Det er 16 prosent som har barn under 12 med på reisen, og 14 prosent som har barn og unge mellom 13 og 19 med på reisen

Angående informasjon:

- o Nordmenn søker lite informasjon; lite infobehov langs vegen, kjenner vegen fra før
- o Tyskere bruker reisehåndbøker; lite infobehov langs vegen
- o Nederlendere ser på informasjonstavler; stort infobehov langs vegen
- o Unge reisende foretrekker infotavler og Internett
- o Middelaldrende foretrekker brosjyrer
- o Håndbøker brukes av alle aldersgrupper
- o Reisende med videregående og høyskole/universitet foretrekker brosjyrer
- o Den reisende vil ha informasjon langs reiseruta, men også i form av håndbøker som kan studeres både på forhånd og undervegs
- o De reisende vil ha informasjon både før og undervegs. Ikke noe klart bilde

Informasjonsmaterialet langs Sognefjellsvegen blir i hovedsak godt mottatt av de reisende

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Turistvegkontoret i Statens Vegvesen Vegdirektoratet har ansvar for utviklingen av nasjonale turistveger i Norge. Sognefjellsvegen RV55 fikk i 1997 status som nasjonal turistveg. Dette innebærer blant annet tilrettelegging i form av et informasjonssystem. Stortinget har nå vedtatt å forlenge satsningen. Det planlegges 11 nye turistveger i tillegg til de eksisterende fire. Turistvegkontoret skal utarbeide nasjonale retningslinjer for turistinformasjon til bruk i det videre arbeidet. Det er behov for mer kunnskap om målgrupper og turistenes informasjonsbehov. I den forbindelse ønsket Turistveg-kontoret at det skulle gjennomføres en undersøkelse i form av et pilotprosjekt langs riksveg 55, Sognefjellsvegen. Denne rapporten presenterer funn fra denne undersøkelsen.

1.2 Undersøkelsen

Undersøkelsen skal gi svar på følgende spørsmål:

- Hvem er turisten – målgrupper?
- Hvilket informasjonsbehov har turistene i de ulike målgruppene?
- Hvordan vil turisten ha informasjon?
- Hvor vil turisten ha informasjonen?
- Når vil turisten ha informasjon?

1.3 Nasjonale Turistveger

”Prosjektet Nasjonale Turistveger er tidenes utviklingsprosjekt for norsk reiseliv og den største nasjonale satsningen med internasjonalt fortegn siden OL på Lillehammer ’94 og Oslos nye hovedflyplass Gardermoen. Atten strekninger skal i år 2011 kunne gi den vegfarende en opplevelsesrik og variert kjøretur i det ypperste av norsk natur. Prosjektet Nasjonale Turistveger skal styrke Norge som et internasjonalt turistmål og stimulere bosetting og næringsliv i distriktene.”
Hentet fra www.turistveg.no

Nasjonale turistveger er et landsdekkende prosjekt som Statens vegvesen har ansvaret for å gjennomføre. Vegdirektøren gir mandat og rammer, og prosjektet administreres gjennom Vegdirektoratets turistvegkontor på Lillehammer. Prosjektet har et eget overordnet eksternt styre som har til oppgave å sikre at turistvegene blir en særskilt turistattraksjon med høy kvalitet. Egne arkitekturråd skal sikre høy visuell kvalitet på tiltak langs strekningene. Det er en forutsetning at

nasjonale turistveger skal være et samarbeidsprosjekt mellom Statens vegvesen og lokale/regionale aktører (kommuner, regionale myndigheter og næringsliv).

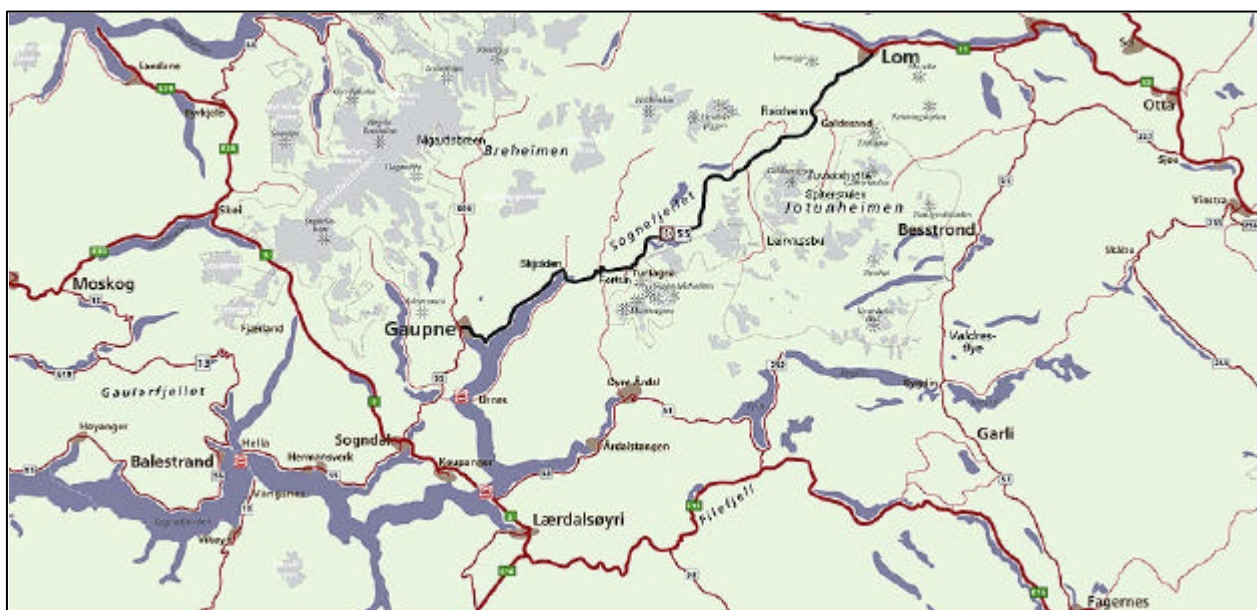
Fire strekninger kan i dag (august 2003) kalle seg nasjonale turistveger: Gamle Strynefjellsvegen (rv.258), riksveg 7 over Hardangervidda og gjennom Hardanger, Sognefjellsvegen (rv.55) og deler av Kystriksvegen i Nordland (rv.17). Ytterligere 11 vegstrekninger er planlagt som nasjonale turistveger (www.turistveg.no).

En Nasjonal turistveg er en vegstrekning som har en spesielt høy kvalitet på turistopplevelser og reiselivstilbud, samtidig som den har en underordnet betydning som transportåre mellom regioner. De aktuelle vegstrekningene har fått opprustet stoppesteder og utkikksposter, samt at det er satt opp spesielle informasjonstavler langs strekningen. I tillegg er det utarbeidet egne turistvegbrosjyrer på norsk, tysk og engelsk, og et eget nettsted (www.turistveg.no) på norsk, tysk og engelsk hvor interesserte selv kan finne ut om prosjektet og planlegge reiseruter.

1.4 Sognefjellsvegen

Turistvegen over Sognefjellet er blant de eldste og viktigste ferdselsvegene mellom øst og vest i Norge. Etappen over høgfjellet ble omgjort til bilveg og åpnet for biltrafikk i 1938. Arbeidet ble utført av 200 arbeidsløse ungdommer med enkle redskaper i løpet av to somre. I 1997 fikk vegen over Sognefjellet (rv 55) som den første status som nasjonal turistveg. Sommeren 2003 fikk vegen fornyet status av kvalitetsstyret for nasjonale turistveger

Turistvegen er 110 km lang og er Nord-Europas høyeste fjellovergang med Fantestein på 1434 m.o.h. som høyeste punkt. Den går gjennom sterkt varierende natur, mellom de langstrakte flyene på østsiden, det ville høgfjellet og fjordbygdene i vest. På under to timers kjøring opplever en kontrastene fra typiske fjordbygder ved Sognefjorden til flotte høgfjells-partier og fjell- og dalbygder på Østlandet.



Figur 1.1 Kart som viser Nasjonal turistveg over Sognefjellet (rv55). Strekingen er uthevet med svart strek. Kilde: www.turistveg.no



Figur 1.2 Partier fra Sognefjellsvegen. Kilde: www.turistveg.no

Vegen er vinterstengt mellom Vegasjelet, krysset inn til Leirdalen, og Turtagrø, men brøytes ferdig til åpning vanligvis omkring 1.mai. Den stenges igjen utpå høsten. Det er en opplevelse å kjøre vegen kort tid etter at den er ferdigbrøytet. Brøytekanterne kan være opptil åtte-ti meter høge.

Sognefjellsvegen omfatter strekningen mellom Lom sentrum i Oppland og Gaupne i Sogn og Fjordane. Dette er en strekning på til sammen 110 km.

Sognefjellsvegen var i 2002 den 7. best besøkte naturbaserte turistattraksjon i landet. Vegstrekningen hadde i 2001 og 2002 henholdsvis 281 000 og 295 000 reisende. Målt i døgnetrafikk var trafikk-mengden over Sognefjellet målt i juli 2003 ved Rustadseter på 1227 kjøretøy (JDT). Sommerdøgn-trafikken (SDT) var på 810 kjøretøy mot 872 i 2002. Julitrafikken

var imidlertid noe høyere i 2003 enn i 2002 (1227 mot 1185) (Kilde: Statens Vegvesen). Denne trafikken omfatter både nyttetraffic og turisttraffic.

1.5 Turistinformasjon

Turistinformasjonssystemet for rv 55 over Sognefjellet består av strekningsbrosjyrer, informasjonstavler og skilting. Det er også blitt etablert såkalte informasjonspunkter ved innfallsportene til området, Gaupne i vest og Vågåmo i øst. Tanken bak disse informasjonspunktene er å vekke turistenes interesse gjennom utforming av plassene, utstyret på plassene og den informasjonen som blir gitt (infotavler). I tillegg skal det i løpet av sesongen 2003 etableres en Internettstasjon (PC med Internett-tilgang) i resepsjonen på Turtagrø hotell¹.

Brosjyren ”På Sognefjellets tak” er ment å utgjøre grunnstammen i informasjonssystemet. Brosjyren inneholder en grovfattet oversikt over aktiviteter, attraksjoner, spise- og overnattingssteder langs strekningen Gaupne – Lom. Tilsvarende brosjyrer er gitt ut for de andre vegstrekningene som inngår i Nasjonale Turistveger.



Figur 1.3 Informasjonstavle ved Lom Stavkirke. Foto: Øyvind Kvaale

¹ Da denne rapporten ble skrevet i slutten av august 2003 var denne ennå ikke kommet på plass.



Figur 1.4 Informasjonstavle ved Turtagrø Oscarshaug

Foto: Pelle Engesæter



Figur 1.5 Informasjonstavle ved

Foto: Pelle Engesæter

Informasjonstavlene består av plansjer eller tavler som presenterer Sognefjellsveien i tekst, kart, bilder og grafikk (grafiske virkemidler). Det er satt opp vinterbilder fra vegstrekningen i svarthvitt i egne montere i Lom og Mefjell. Plansjene er rammet inn av rustne metallplater i ulike fasonger. Informasjonstavlene har ulike innramminger. I dag finner vi informasjonstavler ved Lom stavkirke, ved Røyssand, ved Liasanden, ved Vegaskjelet/Leirdalen, ved Mefjell på selve Sognefjellet, ved Oscarshaug og ved Turtagrø turisthotell.

Det har vært en overordnet målsetting at skiltingen langs strekningen skal bli mindre prangende enn hva de tidligere hadde vært. Reiselivsbedrifter som ønsker skilting må akseptere de krav og normer som er blitt utarbeidet i forbindelse med Nasjonale Turistveger. I følge Statens vegvesen består de overordnede føringene i at bedriftene måtte akseptere stedegne løsninger med bruk av spesiallagete skiltoppheng.

1.6 Tidligere undersøkelser

TØI har foretatt flere undersøkelser blant trafikanter av det som tidligere ble referert til som ”prøvestrekningene som inngår i Reiselivsprosjektet til Statens vegvesen” (Jacobsen 1997). Det er også gjennomført studentundersøkelser i regi av Høgskolen i Lillehammer, bl.a. Raaen sin diplomoppgave fra 1996 som omhandlet turistvegen over Sognefjellet.

De tidligere intervjuundersøkelsene blant trafikkanter på de strekninger som i dag inngår i Nasjonale turistveger gir vesentlig kunnskap om informasjonskilder og informasjonsønsker. Undersøkelsene gir imidlertid ikke noe fullstendig svar på hva slags informasjon som er viktig og hvordan de reisende oppfatter informasjonen. Raaen (1996) og Jacobsen og Grue (1997) fant bl.a. at *reisehåndbøker, egen erfaring, turistbrosjyrer og beretninger fra venner og kjente* utgjør de viktigste informasjonskanalene. Det ble også pekt på at skilter langs vegene har betydning for valg av reiserute for en god del av de reisende.

2 Faglig tilnærming

2.1 Metode

Datainnsamling

Intervjuingen foregikk i perioden 30. juni til 31. juli 2003. Til sammen 10 intervjudager. Opprinnelig var det meningen at datainnsamlingen skulle foregå i to perioder, fem dager i begynnelsen av juli og fem dager i slutten av juli. Grunnet dårlig vær og få reisende som stoppet på Sognefjellet i første periode (primo juli), ble det besluttet at intervjuingen skulle utsettes til senere i juli. Intervjuingen ble tatt opp igjen 18. juli og pågikk til 31. juli.

Intervjuene ble foretatt ved i Lom sentrum (ved stavkirka, på campingplassen og på parkeringsplasser i selve sentrum), på selve Sognefjellet (de fleste på Mefjell, Fantesteinen og utkjørslene ved høydeskiletet "1400 moh"), samt på Oscarshaug og Turtagrø.

Datainnsamlingen ble i hovedsak foretatt ved hjelp av spørreskjema med faste svaralternativ (se vedlegg 1). I tillegg ble det foretatt et mindre antall intervjuer uten bruk av svaralternativ (kvalitative intervjuer), samt observasjon turistadferd. To studenter fra reiselivslinjen på Høgskolen i Lillehammer foretok intervjuingen med spørreskjema, mens prosjektleder tok kvalitative intervjuer. Samtlige observerte turistadferd. Observasjonen rettet seg i første rekke mot turistenes bruk av informasjonstavler; ble disse besøkt og lest eller ikke?

Intervjuingen foregikk ved at intervjuerne henvendte seg til turister på stoppesteder (rasteplasser, utkikksposter og parkeringsplasser) langs ruten og høflig spurte om de kan tenke seg å svare på et spørreskjema om turistenes bruk og oppfatning av turistinformasjon. Dersom aksept stilte intervjueren først noen innledende spørsmål og overlot deretter utfyllingen til respondenten. Intervjuer holdt seg hele tiden i nærheten for eventuelt å svare på spørsmål angående utfylling. Etter ca 10 minutter tok intervjuer kontakt og samlet inn skjemaet. Det var da anledning for intervjuer til å avklare uklarheter med hensyn til utfylling. Denne måten å samle inn data på vil normalt gi få avslag, hvilket også viste seg å stemme.

For å lette datainnsamlingen satte vi som krav at spørreskjemaet skulle kunne besvares på rundt 10 minutter. Til sammen 23 spørsmål. De fleste spørsmål var knyttet til informasjonen langs riksvegen, enten i form av avkryssing av svaralternativer eller i form av skalavurdering. Innledningsvis ble det stilt spørsmål hvor selve reisen ble satt inn i en sammenheng. Avslutningsvis stilte vi spørsmål om nasjonalitet, alder, utdanning, overnattingsform og transportmiddel.

Intervjuingen gikk stort sett greit. Det var forholdsvis få avvisninger, men intervjuingen ble noe dager hindret av dårlig vær.

Utvalg

Det teoretiske universet for undersøkelsen er samtlige reisende over Sognefjellet i juli måned 2003. Av opplagte grunner må vi begrense oss til et representativt utvalg reisende. Det ble satt en nedre grense for antall intervju på 500.

Ved intervjuperiodens slutt 31. juli var antall intervjuer kommet opp 495. Det ble bestemt at en av intervjuerne skulle intervju én dag ekstra. Dette skjedde i uke 32. Som en følge av denne ekstra dagen kom vi opp i 529 intervjuer. Dette betrakter vi som et akseptabelt antall intervjuer gitt den aktuelle problemstillingen.

Den største andelen intervjuer var med norske reisende (44 prosent), fulgt av tyskere (21 prosent) og nederlendere (14 prosent). Svensker, dansker og briter utgjorde hovedtyngden av de resterende 21 prosentene. Nitten intervjupersoner oppgav ikke nasjonalitet (2 prosent). Andelene stemmer for en stor del med tidligere undersøkelser fra Sognefjellet (Raaen, 1996; Steen Jacobsen & Grue, 1997).

Gjennomsnittsalderen for utvalget ligger på 48 år, den eldste var 86 år og den yngste 17 år. Tyngdepunktet ligger på 50 år, dvs det er forholdsvis mange på 50 pluss/minus noen år. Til sammenligning var gjennomsnittsalderen i en undersøkelse foretatt av Raaen i 1995 (Raaen 1995) 44 år, hvilket ikke er en dramatisk forskjell. Forskjellen kan skyldes tidspunktet for intervjuing, den kan skyldes tilfeldigheter, men den kan også skyldes en reell økning i alder på de reisende. Reisende fra Norge er gjennomgående eldre enn reisende fra Tyskland og Nederland. Gjennomsnittsalderen for norske reisende ligger på 50 år, for tyske og nederlandske reisende ligger snittet på henholdsvis 46 år og 45 år. I restkategorien "andre land" ligger gjennomsnittsalderen på 46 år.

Tabell 2.1 *Utvalgets nasjonalitet sammenlignet med tidligere undersøkelser. Prosent*

Nasjonalitet	Denne undersøkelsen (N=519 ¹)	Raaen -95 (N=808)	TIØ-95 (N=?) ³	TØI -97 (N=?) ³
Norsk	44	44	43	55
Tysk	21	23	26	18
Nederlandsk	14	13 ²	7	5
Andre land	21	20	24	22
Til sammen	100	100	100	100

¹ Utvalget totalt=529. 2 % (10 stk) missing gir N=519.

² Benelux-landene. ³ Undersøkelsen omfatter fire ulike vegstrekninger med sammen ca 6100 intervjuer.

Utvalgets sammensetning med hensyn til nasjonalitet samsvarer med tidligere undersøkelser fra Sognefjellsvegen og andre turistveger (jf tabell 2.1).

Over halvparten av de reisende fra Norge er mellom 45 og 60 år, mens andelene kun ligger på henholdsvis 37 og 38 prosent for tyskere og nederlendere. I aldersgruppen 30 til 44 år er det relativt flest fra Tyskland, mens i aldersgruppen 30 år og yngre befinner det seg relativt flest fra Nederland.

Tabell 2.2 *Aldersfordeling. Avrundet oppover. Prosent.*

	Norsk	Tysk	Nederlandsk	Andre land	Totalt	N
Under 30 år	8	8	18	16	11	56
30 – 44 år	20	36	28	23	25	127
45 – 60 år	54	37	38	50	47	240
Over 60 år	19	18	16	11	17	85
Til sammen	101	99	100	100	100	508

De reisende over Sognefjellet har gjennomgående høy utdanning; 57 prosent har utdanning på høyskole- eller universitetsnivå, 35 prosent har videregående skole som høyeste utdannelsesnivå, mens 9 prosent har grunnskole. Det er i restkategorien ”andre land” vi finner den høyeste andelen med høy utdanning. Blant norske og tyske reisende er det henholdsvis 56 prosent og 57 prosent som har høyskole- eller universitetsutdanning.

De aller fleste av de reisende reiser en eller flere sammen (95 prosent). De som oppgir å reise alene er som regel syklist eller motorsyklist.

Representativitet

Utvalgets sammensetning samsvarer i stor grad med tidligere undersøkelsers sammensetning at det må sies å være representativt. Dette gir grunnlag for generalisering ut over utvalget. Som med all form for generalisering fra et utvalg til å gjelde samtlige innen det aktuelle universet, må en gjøre dette med en viss forsiktighet siden det alltid vil være en viss usikkerhet i funnene. Et utvalg på 529 personer gir samlet sett ett godt grunnlag for generalisering når vi bruker fordelingene samlet. Svarfordelingene blir mer sikre dess mer samlet de er, dvs en konsentrasjon på en enden av en skala gir normalt større sikkerhet enn om svarene fordeler seg langs hele skalaen. Usikkerheten blir straks større når vi bryter svarfordelingene ned på nasjonalitet og alder, og da særlig der det er få svar bak prosentandelen. Der det derimot er mange svar bak en prosentandel vil fordelingen framstå som mer sikker.

Vi understreker dette for å unngå mistolkninger og misbruk av prosentfordelingene i tabellene og figurene i rapporten.

Kommentar til datainnsamling

Hvorvidt de reisende har svart ærlig på spørsmålene vet vi selvsagt ikke. Det kan være at enkelte svarer det de tror intervjueren forventer de skal svare (og det er selvsagt at de har kjennskap), eller de svarer mer eller mindre vilkårlig etter innfallsmetoden. Det siste kan være tilfelle med reisende som egentlig ikke vet hva de skal svare fordi de faktisk ikke har vært oppmerksom på de forholdene vi spør om i spørreskjemaet.

Bruk av ”missing”

Det å ikke besvare et spørsmål blir registrert som ”missing” (ingen avkryssing). Det er en stor metode-faglig diskusjon hvordan ”missing” skal tolkes og brukes i analysen. I denne undersøkelsen velger jeg å la manglende besvarelse være et signal om at spørsmålet enten er uinteressant for respondenten eller respondenten vet ikke hva han/hun skal svare. En god grunn for ikke å besvare spørsmål av den type som ble stilt i intervjuundersøkelsen er at en ikke har noe forhold til en skal besvare, med andre ord at respondentene ikke har sett eller lest informasjonsmaterialet fra Statens Vegvesen om turistvegen over Sognefjellet.

Jeg har for visse forhold også valgt å ikke ta med ”missing” i analysen. Dette for å få fram vurderinger fra dem som faktisk har en vurdering av det aktuelle produktet (i praksis dem som har gitt vurderinger på skalaer fra 1 til 7). Dette vil gå fram av tekst og tabeller.

2.2 Teori

Persepsjon og informasjon

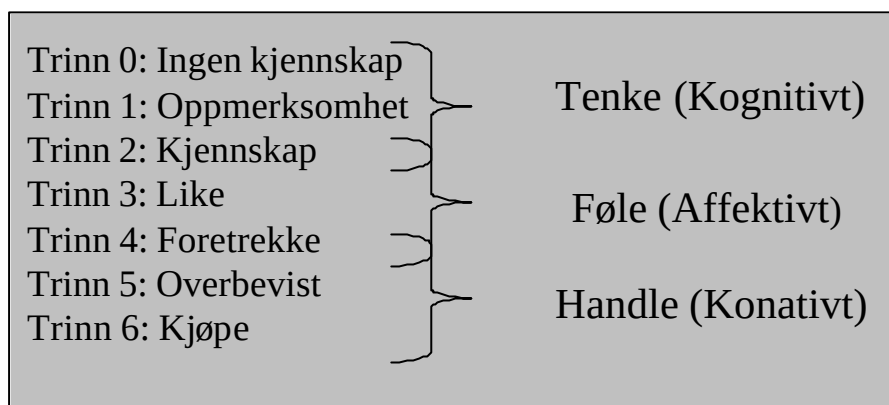
Persepsjon

Mennesker mottar store mengder informasjon hver dag, men ikke all informasjon fester seg. Hjernen har en utmerket evne til å sile ut relevant og vesentlig informasjon (som kan variere etter hva vi er opptatt av for øyeblikket), og fortrenge unyttig og lite vesentlig informasjon. Det er dette psykologene kaller *persepsjon*. I en reiselivssammenheng er persepsjon relevant fordi det er slike prosesser vi alle gjennomgår når vi søker informasjon før en reise og under en reise. Vi velger, blant informasjonskilder som er tilgjengelige for oss, relevant informasjon om aktuelle reisemål, sorterer dette og memorerer etter beste evne det vi tror er relevant. Persepsjon dreier seg mye om hva vi ubevisst legger til og trekker fra sanseinntrykkene når vi danner vår egen private opplevelsesverden.

Persepsjon er de prosesser mennesker er i når de velger ut, organiserer og tolker stimuli, slik at deres oppfatning/opplevelse av verden blir mest mulig akseptabel og helstøpt (Sander 2003).

Informasjon

Informasjon henger nøye sammen med persepsjon. Informasjon dreier seg om kommunikasjon, om det å kommunisere et budskap – og om hvordan dette blir forstått og tolket (jf persepsjon). Innen reiselivet er informasjon svært sentralt. Reiselivsoperatører og destinasjoner informerer sine produkter gjennom reklame og reportasjer i media; de sprer informasjon til potensielle reisende om sine produkter. Dersom et budskap skal noen virkning må publikum eksponeres for det (finne det rette mediet), videre må en legge merke til det (oppdage annonsen eller omtalen), oppfatte det (tolke budskapet på den riktige måten), budskapet må videre aksepteres og det må huskes til den dagen den reisende trenger informasjonen (Thjømøe 1999). I denne sammenheng kan en identifisere effekthierarkier som viser hvordan ulike stadier i informasjonsprosessen er avhengig av hverandre.



Figur 2.1 Trinn i et effekthierarki. Kilde: Antonides og Van Raaij (1998)

Det gjelder å få innpass på trinn 1 som ses som en forutsetning til å gå videre på trinnene. Samtlige trinn må passeres. Dette er selvsagt en overflatisk og forenklet betraktningssmåte sett isolert, men den sier noe om hvilke informasjonsprosesser et budskap må gå igjennom for at det skal nå fram til målgruppen. Det dreier seg å bevege målgruppen fra et tenkestadie, til et følestadie og videre til handling.

Et viktig poeng med all informasjon er at målgruppen ikke må utsettes for mer informasjon enn en kan takle. Det er nemlig ikke gitt at mye informasjon automatisk fører til bedre beslutninger. Det kan nemlig tenkes at om den reisende blir utsatt for mye informasjon om et emne, vil han eller hun føle seg mindre forvirret og mer tilfreds, men treffer dårligere beslutninger. En annen ting er at mennesker generelt har en begrenset evne til å motta og behandle informasjon i et definert tidsrom, og at informasjon utover det som kan behandles i dette tidsrom har en tendens til å forvirre (Thjømøe 1999).

Informasjonsinnhenting

En måte å kategorisere informasjon i kjøpsprosesser er å dele inn i følgende kategorier:

- Selgerstyrt: tilbyders egne tiltak → reklame, brosjyrer, skilting, infotavler, Internettformidling
- Kjøperstyrt: kommunikasjon → egne erfaringer, andres erfaringer, søk på Internett
- Nøytral: anmeldelser, tester, omtaler → reiselivsmagasiner, Internett, reisehåndbøker...

Internett peker seg ut som det mest fleksible og framtidsrettede mediet innen reiseliv. Dette gjelder både for selgere (turoperatører, destinasjoner, overnattingsbedrifter, etc.) og kjøpere (de reisende). Internett er, og vil bli i større grad, viktig i generell informasjonsinnhenting i alle stadier av planlegging og gjennomføring av en reise, samt i forbindelse med praktiske forhold som reservasjon og betaling av tjenester. Internett er også viktig for dem som har et produkt å selge, det er billig og det når vidt ut. Det er likevel slik at Internett i dag er allemannseie, men stadig flere får tilgang til det – i alle fall i den industrialiserte verden (hvor også de store målgruppene finnes).

3 Undersøkelsen

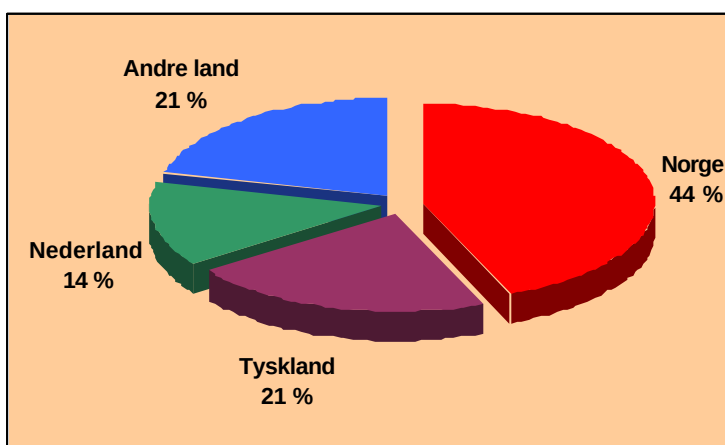
Kapitlet viser funn fra spørreundersøkelsen. Presentasjonen er i hovedsak i form av bivariate tabeller (x-tabeller) hvor resultatene blir brutt ned på henholdsvis nasjonalitet, alder – og for noen forhold også etter utdanningsnivå. Selv om gjennomgangen viser resultater fra den kvantitativt bearbejdede spørreskjemaundersøkelsen, ligger det også til grunn informasjon gitt oss muntlig av reisende i intervjuer/samtaler, samt observasjoner i felt fra intervjuere og forsker. Innholdet i kapitlet er primært beskrivende og ikke analyserende. Det er lagt vekt på en enkel og oversiktlig beskrivelse av funn uten ”forstyrrende” drøfting og problematisering. De vesentligste funn fra undersøkelsen vil bli problematisert og drøftet i kapitel 4.

Selv om undersøkelsen omfatter tema som ikke tidligere er blitt undersøkt i Norge, omfatter den også spørsmål det tidligere er blitt forsket på. Undersøkelsen samsvarer således langt på veg med funn fra Raaens (1996) og Jacobsen & Grues (1997) undersøkelser om reisende over Sognefjellet. Begge fra med data fra 1995, Jacobsen og Grues rapport har også med data fra 1997.

3.1 Hvem er de reisende?

Flere utlendinger enn norske i juli

I juli er det en større andel utenlandske reisende enn norske på rv 55 over Sognefjellet. Norske reisende utgjør imidlertid den største andelen med 44 prosent når vi splitter opp på nasjonalitet. Deretter kommer tyskere med 21 prosent og nederlendere med 14 prosent. Svensker og dansker utgjør henholdsvis seks og fem prosent av de reisende.

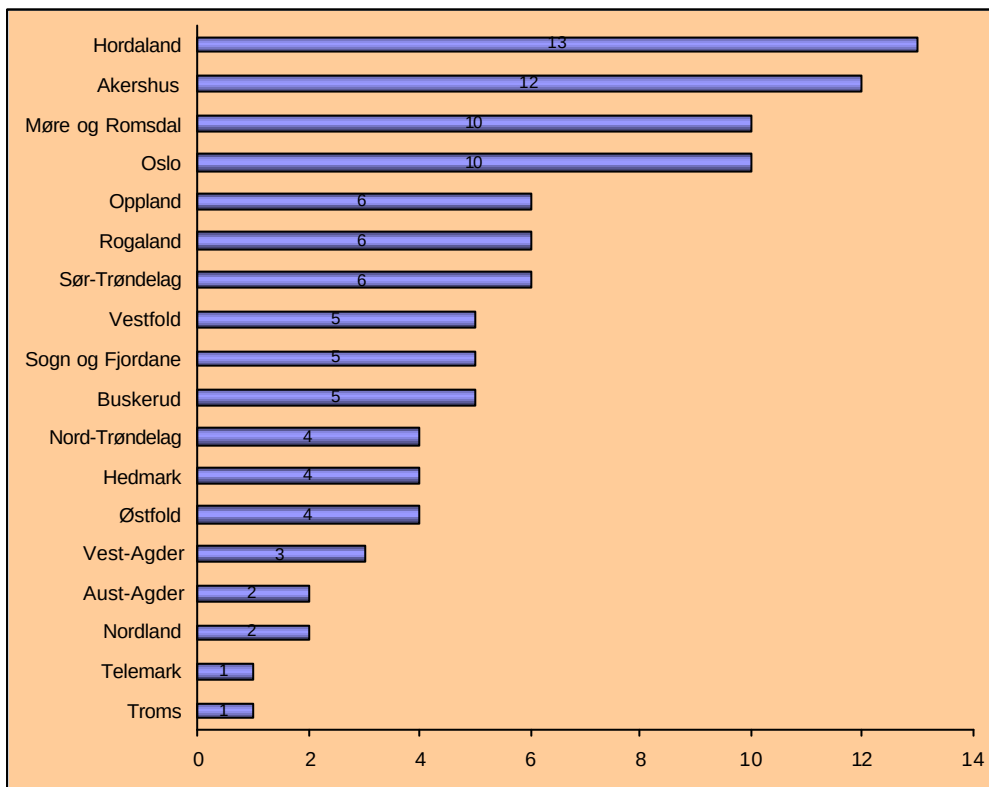


Figur 3.1 Hvor kommer de reisende fra? Prosent. N=519

Størst andel fra Hordaland og Akershus

Det er størst andel norske reisende fra Hordaland , Akershus, Møre og Romsdal og Oslo. Fordelingen framgår av figur 3.2. Fordelingen må tolkes med en viss forsiktighet, men den gir en pekepinn på den nasjonale fordelingen. Undersøkelsen antyder at avstand til Sognefjellsvegen ikke er avgjørende for om en reiser over fjellet eller ikke. Figur 3.2 viser fordelingen blant norske reisende som inngår i utvalget (til sammen 224 personer svarte på spørsmålet). Vi kan merke oss at det er forholdsvis få fra Sogn og Fjordane (5 prosent) og Oppland (6 prosent), de to fylkene Sognefjellsvegen går gjennom.

Vi skal her imidlertid huske på at både Oppland og Sogn og Fjordane er mindre i folketall enn de tre av de fire fylkene som ligger på topp. Møre og Romsdal er på størrelse med Oppland men har en større andel reisende over Sognefjellet.



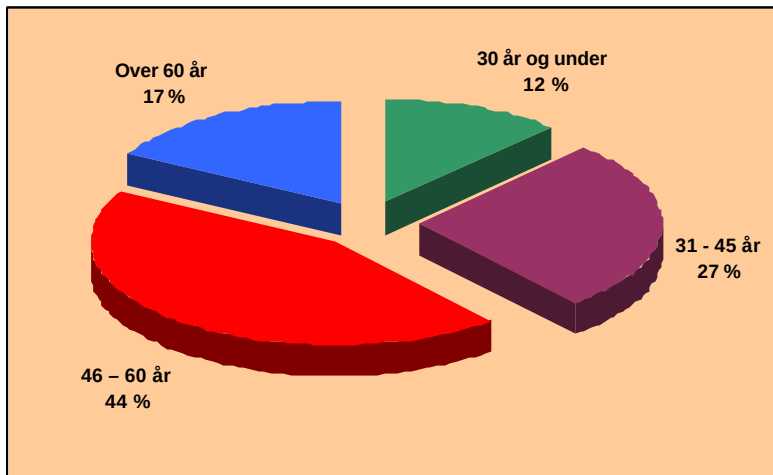
Figur 3.2 Fylkesvis fordeling av reisende over Sognefjellet. Prosent. N=224

Reisende i alle aldre

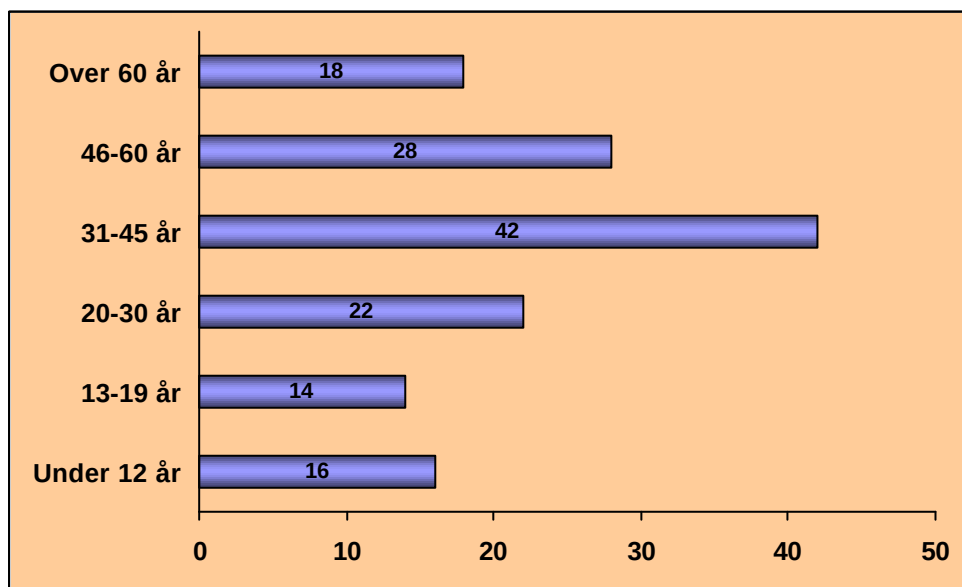
De fleste reisende over Sognefjellet er flere enn én person pr kjøretøyenhet (som oftest personbil). Undersøkelsen skiller mellom dem som har fylt ut spørreskjemaet og passasjerer. Det er viktig å huske på at reisende består av begge disse kategoriene.

Reisende over Sognefjellet finnes i alle aldersgrupper. Ser vi de intervjuede og passasjerer under ett finner vi imidlertid et klart tyngdepunkt av reisende mellom 31 og 60 år, dette framgår av figurene 3.3 og 3.4. Blant dem som har fylt ut spørreskjema er 44 prosent mellom 46 og 60 år (også den største alderskategorien!), deretter kommer aldersgruppen mellom 31 og 45 år med 27 prosent (jfr kap.2). Blant passasjerene er 42 prosent mellom 31 og 45 år. Det er 16 prosent som

har barn under 12 med på reisen, og 14 prosent som har barn og unge mellom 13 og 19 med på reisen. Til sammen er hver fjerde passasjer under 20 år. Det er 18 prosent av de norske reisende som har barn under 13 år med på reisen, de andre nasjonalitetene ligger på mellom 13 og 14 prosent.



Figur 3.3 Aldersfordeling på informanter. Prosent. N=508

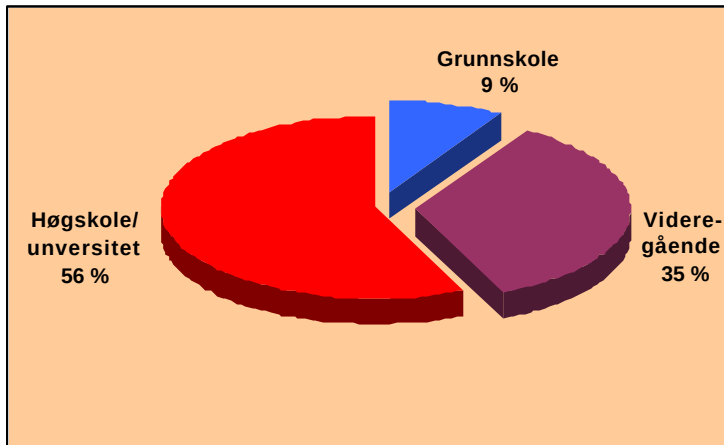


Figur 3.4 Aldersfordeling passasjerer. Prosent. N=482

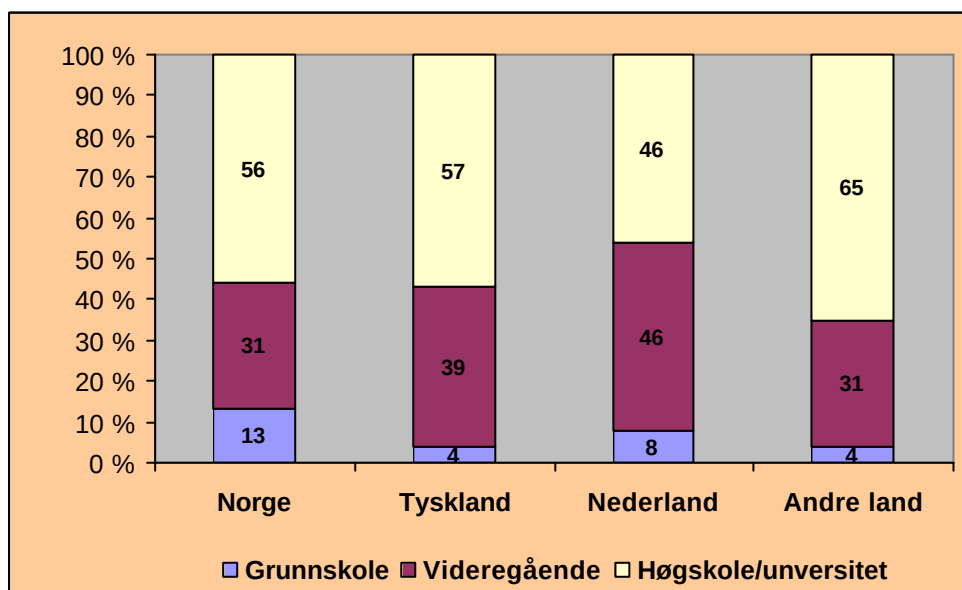
Høyt utdanningsnivå blant de reisende

Reisende over Sognefjellet har gjennomgående et høyt utdanningsnivå; 56 prosent har utdanning utover videregående skole, 35 prosent har videregående skole og ni prosent har grunnskole. Raaen (1996) fant en gjennomsnittlig utdanningslengde på 13, 5 år i sin undersøkelse om reisende på reisende turistvegene i 1995. Dette tilsvarer en utdanning på høgskolenivå. Det er god grunn til å anta at det er langt flere med høgskoleutdanning enn universitetsutdanning også blant reisende på Sognefjellsvegen i 2003.

Reisende fra kategorien ”andre land” har det høyeste utdanningsnivået med 65 prosent på høyskole- og universitetsnivå. Norske reisende ligger på samme nivå som tyske reisende med 56 prosent (jf figur 3.6). Til sammenligning kan nevnes 23 prosent av Norges befolkning hadde utdanning på dette nivået i 2001 (www.ssb.no) .



Figur 3.5 Reisendes utdanningsnivå. Prosent. N=508



Figur 3.6 Reisendes utdanningsnivå etter nasjonalitet. Prosent. N=507

3.2 Reisen i perspektiv

Innledningsvis i spørreskjemaet ble det stilt spørsmål om på hvilken måte Sognefjellet inngår i reiseruten, hvorfor turistene/de reisende valgte å kjøre denne fjellovergangen, om bilfører eller andre i følget tidligere har reist over Sognefjellet, og om hvordan de har søkt informasjon om fjellovergangen.

Grunnen til at vi stilte spørsmål som ikke har direkte med selve turistinformasjonen langs turistvegen over Sognefjellet, var at vi anser det som viktig med kjennskap til så vel hvorfor

Sognefjellet ble valgt som til hvilke informasjonskanaler som ble benyttet. Vi har bevisst benyttet spørsmål fra andre undersøkelser for å få et bredere sammenligningsgrunnlag, blant annet har vi hentet spørsmål fra TØI (Steen Jacobsen & Grue 1997) og en diplomoppgave fra Høyskolen på Lillehammer (Raaen 1996).

Sognefjellet i reiseruten

Undersøkelsen viser at 58 prosent av de reisende tilpasser reiseruten slik at Sognefjellet passet inn i denne. Sognefjellet hovedreisemålet for 14 prosent, trolig for en stor del reisende som bor på hytter innen dagsturavstand til Sognefjellet. De to neste svaralternativer reflekterer dette; vel 12 prosent reiser strekningen fordi "Sognefjellet er korteste/greieste vegen dit vi skal" og 11 prosent fordi "vegvalget ga seg selv". Til sammen blir dette 23 prosent, med andre ord én av fire.

Det er visse forskjeller mellom nasjonalitetene når det gjelder motiv for å kjøre over Sognefjellet; Tyskerne, samt reisende fra "andre land" ser i størst grad ut til å legge ruten slik at fjellovergangen passer inn i denne (hhv 65 og 63 prosent), mens nederlenderne i mindre grad oppgir dette som grunn (46 prosent). Vel halvparten av nordmennene oppgir dette som grunn.

Det er blant reisende fra Nederland vi finner størst andel som har Sognefjellet som hovedreisemål, men andelen på 19 prosent viser at det ikke er så mange som har dette som viktigste grunn (det er kun 75 personer som har oppgitt dette svaralternativet). Det er lavest andel norske reisende som har Sognefjellet som hovedreisemål (13 prosent). Slår vi sammen alternativene "Sognefjellet er korteste vegen dit vi skal" og "vegvalget ga seg selv" finner vi at 29 prosent av nordmennene i utvalget velger dette alternativet. Det kan tyde på at det finnes en del ikke-turister blant de norske i utvalget som kjører over Sognefjellet fordi det rett og slett er den korteste vegen mellom avreisested og reisemål. Forholdsvis mange nederlendere har også oppgitt disse to alternative (23 prosent). Dette kan tolkes som om det er en del nederlendere som reiser rundt uten å følge en på forhånd bestemt reiserute, og at veien over Sognefjellet ble den vegstrekningen som kom til å være der det var naturlig å kjøre for å komme dit en vil, og for mange nederlendere er det fjordene på Vestlandet (eller de kommer fra fjordene på Vestlandet). Dette står i så fall i kontrast til tyskerne som ser ut til å følge en mer planlagt reiserute.

Tabell 3.1 Sognefjellet i reiseruten. Andeler

Motiv	Norske	Tyske	Nederlandske	Andre land	Prosent	Antall
Ruten ble valgt slik at						
Sognefjellet passet inn	55	65	46	63	58	295
Sognefjellet er hovedreisemålet	13	14	19	16	14	75
Sognefjellet er korteste/greieste						
vegen dit vi skal	19	4	13	6	12	64
Vegvalget ga seg selv	10	15	10	8	11	55
Annen grunn	3	2	12	7	5	24
N	228	108	69	108	100	513

Vi ønsket å utdype hvorfor de reisende kjørte nettopp over Sognefjellet. I den anledning ble følgende spørsmål stilt: Hvorfor skal du kjøre/har kjørt/kjører du over Sognefjellet? Svaralternativene kan ses i tabell 3.2.

Det er to svaralternativ som klart peker seg ut; ”har lest om ruten” og ”naturlig reiserute for å komme dit en skal”. Begge de to alternativene har fått langt flere treff enn de resterende fire (jf tabell 3.2).

Tabell 3.2 *Hvorfor kjøre over Sognefjellet? Etter nasjonalitet. Prosent*

	Norske	Tyske	Nederlandske	Andre land	Prosent	Antall
<i>Har lest om ruten og synes den virker interessant</i>	20	37	50	52	34	176
Naturlig reiserute for å komme dit jeg skal	42	13	17	19	28	143
Er blitt anbefalt ruten	10	32	10	14	15	78
Tilfeldig	9	6	7	4	7	37
Vet ikke	1	0	3	4	2	8
Annet	18	12	13	7	14	72
N	228	108	70	108	100	514

Utlendinger oppgir i langt høyere grad enn nordmenn å ha valgt ruten etter å ha lest om den på forhånd. Halvparten av nederlenderne og reisende fra ”andre land” har lest om ruten på forhånd og deretter valgt å kjøre den. Kun én av fem nordmenn reiser over Sognefjellet fordi de har lest om ruten. For mange er også Sognefjellsvegen en naturlig reiserute for å komme dit en skal. Dette gjelder i første rekke norske reisende (42 prosent). Som antydnet ovenfor kan forklaringen være at mange nordmenn reiser over Sognefjellet fordi det rett og slett passer best, og ikke fordi det er en Nasjonal turistveg.

Det er i første rekke tyskere som oppgir å ha blitt anbefalt ruten av andre som har reist der tidligere. Dette er kanskje ikke så uventet all den tid det er forholdsvis mange tyske reisende på denne vegstrekningen. Det er få som reiser over Sognefjellet tilfeldig.

Kjørt der tidligere?

Våre tall viser at 56 prosent av de reisende over Sognefjellet har kjørt der tidligere, enten samtlige i bilen (34 prosent) eller noen i bilen (22 prosent). Det er, ikke særlig uventet, blant norske reisende vi finner den største andelen der alle eller noen i følget har reist over fjellet tidligere (79 prosent). Blant tyskere og nederlendere er tilsvarende andel henholdsvis 35 og 30 prosent.

Informasjon før reisen

Turister og andre reisende har ulike ønsker og preferanser når det gjelder å skaffe seg informasjon om reisemål og reisestrekninger. Hvilke informasjonskanaler de benytter må selvsagt ses i sammenheng med så vel folks kjennskap til det aktuelle området, om en har vært der tidligere og formålet med reisen, som med personlige karakteristika hos den turisten/den reisende. Med personlige karakteristika tenker vi på forhold som alder, utdanningsnivå og livsstil.

Informasjonsinnhentingsmønsteret er med andre et resultat av flere forhold (Sten Jacobsen & Grue 1997; Thjømøe 1999; Kamfjord 2001).

Reisende over Sognefjellet søker informasjon om strekningen primært gjennom håndbøker og Internett, dersom de da ikke har reist der tidligere om således er mer eller mindre kjent med hva strekningen har å by på. Både Internett og håndbøker blir benyttet av 14 prosent av de reisende, av

disse utgjør tyskere den største gruppen med henholdsvis 20 og 21 prosent. Det er reisende mellom 31 og 60 år som er de ivrigste brukerne (17 prosent) av Internett, mens reisende under 45 år på sin side er de ivrigste brukerne av håndbøker – og reisehåndbøker som Rough Guide mer en veghåndbøker som NAF-boken. Våre funn samsvarer med Raaen (1996) og Steen Jacobsen og Grue (1997) som fant at *reisehåndbøker, egen erfaring, turistbrosjyrer og beretninger fra venner og kjente* utgjør de viktigste informasjonskanalene. De to undersøkelsene hadde imidlertid ikke Internett som eget alternativ.

Det er en tendens til at reisende med høy utdanning benytter flere informasjonskanaler enn reisende med lav utdanning. Således oppgir 31 prosent med høyskole/universitetsutdanning at de søker informasjon gjennom flere kanaler, mens kun 19 prosent med grunnskole som høyeste utdanning gjør dette. Utdanning ser også ut til å henge sammen med bruk av Internett som informasjonselement; 16 prosent med høyskole/universitetsutdanning bruker Internett, 13 prosent med videregående skole, og kun ni prosent med grunnskole (her er det imidlertid så få som har svart positivt at prosentandelen er meget usikker).

Det er i første rekke norske reisende som oppgir å ”kjenne vegen fra egne erfaringer”; her svarer 36 prosent av de norske reisende bekreftende, mens tilsvarende andel for andre nasjoner ligger på fra sju til 10 prosent. Det å kjenne til vegen fra tidligere henger naturlig nok sammen med alder; 28 prosent av reisende fra 46 år og eldre kjenner vegen gjennom egne erfaringer. Tilsvarende andeler fra reisende under 46 år er mye lavere. En av fem har verken fått eller søkt informasjon. Det er relativt flest norske i denne kategorien (22 prosent av i alt 95 personer).

Tabell 3.3 *Hvor søkt informasjon før reisen? Prosent*

Informasjonskategori	Norske	Tyske	Nederlandske	Andre land	Prosent	Antall
Kjenner vegen fra egne erfaringer	36	10	11	7	21,3	112
Verken fått eller søkt informasjon	22	16	16	15	18,4	97
Fått informasjon gjennom flere kilder	14	15	31	21	17,9	96
Internett	6	20	11	26	13,8	73
Håndbøker*	9	21	17	15	13,8	73
Fått informasjon fra vegkart	5	7	7	4	5,7	30
Fått informasjon fra venner, kjente	6	3	3	8	5,3	28
Fått informasjon fra turistkontor i Norge	(0,4)	3	1	2	1,3	7
Fått informasjon fra media	1	3	0	1	1,1	6
Fått informasjon fra andre kilder	(0,4)	1	0	1	0,6	3
Fått informasjon fra reisebyrå/turoperatør	0	0	3	0	0,4	2
Fått informasjon fra magasiner	(0,4)	1	0	0	0,4	2
Totalt					100	529

* Omfatter både guidebøker (som Rough Guide) og vegbaserte reisehåndbøker (som NAFs vegbok).

Når ble bestemmelsen om reise tatt

Seks av 10 reisende har bestemt seg for å reise over Sognefjellet før avreise hjemmefra, mens tre av 10 bestemmer seg underveis – men før Lom eller Sogndal. Det er svært få reisende som bestemmer seg i Lom eller Sogndal.

Nordmenn bestemmer seg før avreise og utlendinger bestemmer seg i større grad underveis: 73 prosent av norske reisende tok avgjørelsen *før* avreise, mens 50 prosent av tyskerne gjorde det, 35 prosent av nederlenderne og 55 prosent av reisende fra andre land (mest skandinaver og briter) bestemte seg før avreise.

Tabell 3.4 Når ble bestemmelsen for å reise over Sognefjellet tatt? Andeler.

	Norske	Tyske	Nederlandske	Andre land	Prosent	Antall
Bestemmelse tatt før avreise	72	50	35	55	59	300
Bestemmelse tatt underveis før Lom/Sogndal	21	44	51	35	33	168
Bestemmelse tatt i Lom/Sogndal	4	5	13	7	6	32
Vet ikke når bestemmelse ble tatt	2	1	1	3	2	9
N	226	107	69	107	100	509

Når det gjelder reisende som er underveis (dvs de er kommet på norske veier) finner vi at det er en langt større andel reisende som bestemmer seg for å reise over Sognefjellet *før* de kommer til Lom eller Sogndal enn mens de *er* på disse stedene, henholdsvis 33 prosent og 6 prosent. Hvorvidt informasjonsmateriale om turistvegen over Sognefjellet har påvirket de reisende, har vi ikke opplysninger om. Ser vi på nasjonsfordelingen finner vi at det er relativt få norske reisende i denne kategorien (21 prosent), men at det er relativt mange tyskere (44 prosent) og nederlendere (51 prosent) som bestemmer seg underveis.

3.2 Kjennskap til Nasjonale Turistveger

For å få et innblikk i de reisendes kjennskap til Nasjonale Turistveger stilte vi følgende tre spørsmål:

- o Kjenner du til Nasjonale Turistveger?
- o Har du sett brosjyren om den Nasjonale turistvegen over Sognefjellet? (brosjyren ble presentert de reisende)
- o Kjenner du til symbolet til Nasjonale Turistveger? (symbolet ble presentert de reisende)

Seks av 10 reisende kjenner til Nasjonale Turistveger, fire av 10 har sett brosjyren ”Sognefjellet over Norges tak” – enten på norsk, tysk eller engelsk, og sju av 10 kjenner symbolet til Nasjonale Turistveger (jf tab. 3.5). Det er forholdsvis mange blant de reisende som *ikke* har besvart spørsmålene om kjennskap. Dette forholdet framgår av tabell 3.5 under ”antall”. Frafallet er størst med hensyn til kjennskap til brosjyren, men er også forholdsvis høyt med hensyn til kjennskap til konseptet Nasjonale Turistveger.

Reisende fra Nederland er best kjent med symbolet for Nasjonale Turistveger (80 prosent), norske reisende i minst grad (67 prosent). Det er en forholdsvis stor andel reisende som kjenner til *Nasjonale Turistveger* (62 prosent), størst andel finner vi blant de norske reisende (68 prosent) og lavest blant reisende fra "andre land" (55 prosent) og fra Tyskland (57 prosent). Det er imidlertid bare 39 prosent av de reisende som *kjenner til brosjyren* om turistvegen over Sognefjellet. Andelene er høyest blant tyskere og nederlendere med henholdsvis 55 og 49 prosent, lavest blant nordmenn med 26 prosent. Det er hele 71 prosent som oppgir å kjenne til symbolet for Nasjonale Turistveger. Også her er andelene høyest blant tyskere og nederlendere (hhv 76 og 80 prosent) og lavest blant nordmenn (67 prosent).

Tabell 3.5 *Andeler som har svart positivt på kjennskap til Nasjonale turistveger*

	Norske	Tyske	Nederlandske	Andre land	Prosent	Antall
Kjenner til Nasjonale Turistveger	68 (N=225)	57 (N=108)	61 (N=69)	55 (N=109)	62 (N=514)	317
Sett brosjyren ...	26 (N=227)	55 (N=110)	49 (N=69)	42 (N=108)	39 (N=514)	198
Kjenner symbolet til NT	67 (N=225)	76 (N=108)	80 (N=70)	68 (N=107)	71 (N=510)	362

Kjennskap til Nasjonale Turistveger øker med økende alder; 54 prosent av dem under 30 år kjenner til NT, 57 prosent av dem mellom 30 og 44 år, 64 prosent av dem mellom 45 og 60 år, og 70 prosent av dem over 60 år. Det er ikke tilsvarende forskjeller mellom aldersgrupper med hensyn til kjennskap til brosjyren og symbolet.

3.3 Hvordan ønskes informasjonen gitt?

De reisende ble bedt om å krysse av på en skala fra 1 til 7, der 1 står for "minst viktigst" og 7 for "viktig". Med andre ord så antyder en lav gjennomsnittsverdi at forholdet er av mindre betydning for de reisende, mens høy gjennomsnittsverdi antyder at forholdet er viktig. Antall frafall (ikke besvart) gir også en sterk indikasjon på hvor viktig hvert informasjonselement blir vurdert til å være; en lite antall frafall kan tolkes som om respondentene har meninger om det aktuelle alternativet, samtidig som et stort frafall kan tyde på at alternativet ikke hører med til aktuelle svaralternativ.

Reisende over Sognefjellet vil bli informert om vegstrekingen på flere måter. De mest "populære" informasjonskanalene er *skilting langs reiseruta*², *infotavler langs reiseruta*,

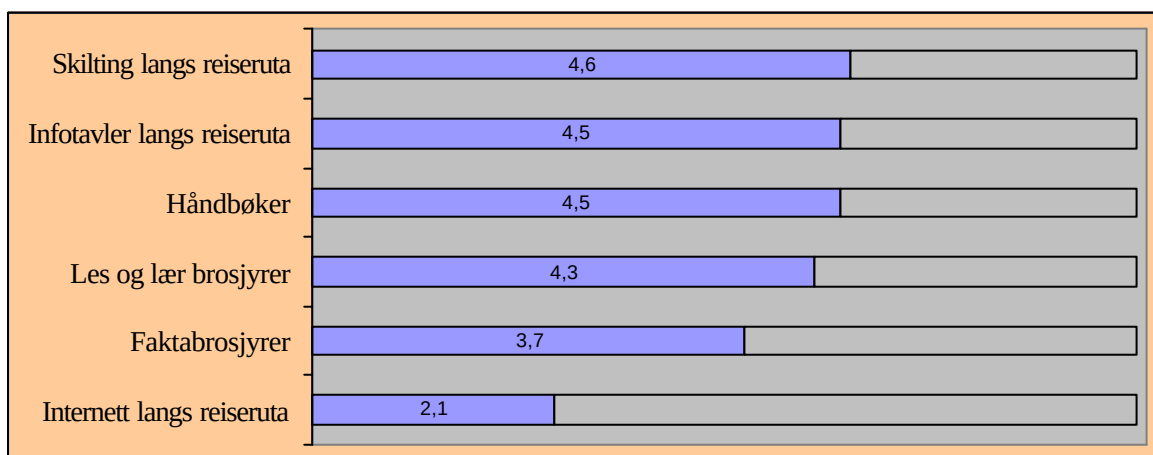
² Skilting langs reiseruta kan oppfattes på mange måter; som private skilt om f.eks overnatting, som Vegvesenets tradisjonelle opplysningsskilt, som det brune skiltet som symboliserer Nasjonale Turistveger, osv.

håndbøker og les og lær-brosjyrer. Dette framgår av figur 3.1 som viser gjennomsnittsskår for et knippe informasjonskanaler. Lav gjennomsnittssum³ viser høy oppslutning.

De reisende ønsker informasjon gjennom, skilting langs reiseruta, informasjonstavler langs reiseruta, håndbøker og såkalte les-og-lær-brosjyrer. Det er lav oppslutning om bruk av Internett (jf tab.3.6 og 3.7). Dersom det er slik at antall svar pr alternativ også gir en indikasjon på viktigheten av alternativet, kommer ”håndbøker” best ut. Informasjonstavler langs reiseruta og les og lær-brosjyrer, to informasjonskanaler som i dag blir benyttet av Vegvesenet langs rv 55, kommer målt etter antall svar noe dårligere ut. Internett langs reiseruta er det alternativet som kommer klart dårligst ut med en gjennomsnittsskår på 2,1 – og kun 266 treff og like mye frafall.

Tabell 3.6 *Hvordan vil vi bli informert. Gjennomsnittstall.*

	Gjennomsnitt	Antall svar	Antall frafall
Skilting langs reiseruta	2,4	329	200
Infotavler langs reiseruta	2,5	344	185
Håndbøker	2,5	359	170
Les og lær brosjyrer	2,7	328	201
Faktabrosjyrer	3,3	278	251
Internett langs reiseruta	4,9	266	263



Figur 3.1 *Hvordan vil vi bli informert. Gjennomsnittstall. 1=minst viktigst, 7=viktig.*

Bryter vi svarfordelingen ned på nasjon finner vi at nordmenn, tyskere og nederlendere prioriterer noe ulikt. Nederlendere ser ut til å være mer opptatt av *skilting langs reiseruta*, *infotavler langs reiseruta* og såkalte *les og lær-brosjyrer* enn nordmenn og tyskere. Tyskere på sin side er mer enn andre opptatt av *håndbøker*. Norske reisende prioriterer *skilting langs reiseruta* som viktigste informasjonskanal. Reisende fra Norge er i det hele mindre opptatt av informasjon om reiseruta enn reisende fra utlandet. Dette er ikke særlig overraskende siden mange norske reisende over Sognefjellet har kjørt der tidligere og/eller har informasjon om strekningen fra tidligere.

³ Den forholdsvis like gjennomsnittssummen kan skyldes at mange respondenter kun har markert ett tall på samtlige prioriterte alternativer.

Tabell 3.7 *Hvordan bli informert? Andeler som har svart "viktig"*. Etter nasjonalitet*
Prosent

	Norske	Tyske	Nederlandske	Andre land	Prosent	Antall
Infotavler langs reiseruta	53	35	57	47	49	252
Håndbøker	40	70	51	45	49	252
Skilting langs reiseruta	59	26	56	44	48	250
Les og lær brosjyrer	35	45	56	49	43	223
Faktabrosjyrer	32	15	36	31	29	149
Internett langs reiseruta	10	8	23	23	14	72
Annen informasjon	5	7	0	2	4	22
N (for hvert alternativ)	229	110	70	110		1320

* Dvs krysset av enten 1, 2 eller 3 på en skala fra 1 til 7 der 1 er "mest viktig".

Fordelingen slik den er framstilt i tabell 3.7 indikerer at nederlendere er mer opptatt av den type informasjon som i dag finnes langs turistvegene enn reisende fra andre land. Det er verdt å merke seg at norske reisende, sammen med nederlendere, mener skilting langs reiseruta er viktig, mens tyskere på sin side mindre opptatt av denne informasjonskanalen. Tyskerne foretrekker som nevnt håndbøker.

Bruk av Internett langs reiseruta rettet mot reisende er av forholdsvis liten interesse (14 prosent). Nederlendere og reisende fra "andre land" er mest interessert (23 prosent). Lavest oppslutning får bruk av Internett av nordmenn og tyskere. Det er imidlertid en tendens til økt prioritering av Internett langs reiseruta med synkende alder (ikke signifikant). Uansett er det forholdsvis få som har angitt prioritering for dette alternativet.

Reisende under 30 år er de som i størst grad mener skilting, informasjonstavler og Internett langs reiseruta, samt håndbøker er viktig. Denne aldersgruppen er minst opptatt av brosjyrer, både såkalte "les og lær brosjyrer" og faktabrosjyrer, til gjengjeld er reisende fra 30 år og eldre opptatt av brosjyrer. Det er i samtlige aldersgrupper størst oppslutning om skilting og informasjonstavler langs reiseruta, og håndbøker.

Tabell 3.8 *Hvordan bli informert? Andeler som har svart "viktig"*. Etter alder. Prosent*

	Under 30 år	30–44 år	45–60 år	Over 60 år	Prosent	Antall
Infotavler langs reiseruta	60	43	52	42	49	250
Skilting langs reiseruta	54	46	50	44	48	246
Håndbøker	51	49	49	45	48	247
Les og lær brosjyrer	33	47	45	40	44	222
Faktabrosjyrer	18	31	30	29	29	146
Internett langs reiseruta	21	16	13	11	14	71
Annen informasjon	4	4	5	5	4	22
N (for hvert alternativ)	57	127	240	86		1204

* Dvs krysset av enten 1, 2 eller 3 på en skala fra 1 til 7 der 1 er "mest viktig".

Det er ikke vesentlige eller systematiske forskjeller i synet på hvordan bli informert med hensyn til utdanning. Undersøkelsen peker likevel i retning av at høy utdanning og bruk av håndbøker, les og lær brosjyrer, faktabrosjyrer og Internett henger noe sammen. Når det gjelder skilting langs

vegen spriker materialet; det er størst andel med grunnskole og høyskole/universitet som mener dette er viktig, mens dem med videregående ikke mener dette er så viktig. Det er ikke vesentlige forskjeller i synet på infotavler langs reiseruta.

Tabell 3.9 *Hvordan bli informert? Andeler som har svart "viktig"*. Etter utdanning. Prosent*

	Grunnskole	Videregående	Høyskole/universitet	Prosent	Antall
Infotavler langs reiseruta	47	47	50	49	248
Skilting langs reiseruta	56	43	51	48	246
Håndbøker	37	51	49	49	247
Les og lær brosjyrer	30	43	45	43	219
Faktabrosjyrer	21	28	31	29	146
Internett langs reiseruta	5	19	12	14	70
Annen informasjon	2	6	3	4	21
N (for hvert alternativ)	43	176	288		1197

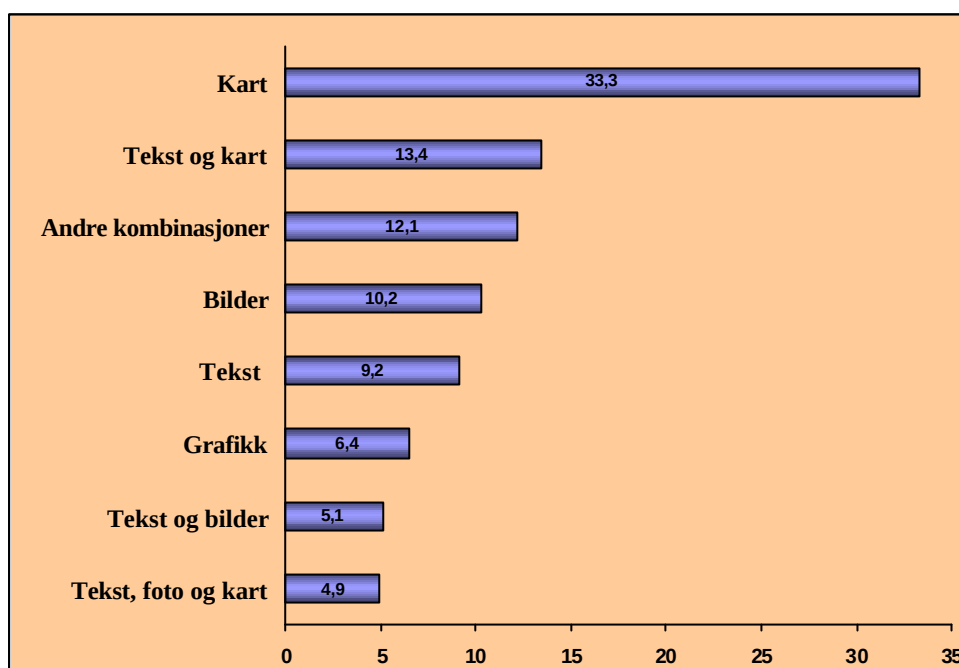
* Dvs krysset av enten 1, 2 eller 3 på en skala fra 1 til 7 der 1 er "mest viktig".

3.4 Hva er viktig ved informasjonstavler?

Vegvesenets informasjonstavler består av henholdsvis tekst, kart, bilder og grafikk. For å få et inntrykk av hvordan de reisende oppfatter de ulike informasjonselementene, ble det stilt følgende spørsmål: "Hva fester du deg først og fremst med på en informasjonstavle?" I de tilfeller det ble krysset av for flere alternativer, ble disse plassert i en åttende kategori "Andre kombinasjoner". Foruten de fire informasjonselementene og kombinasjonsalternativet, var det mulig å velge et sjette; "Jeg ser ikke på informasjonstavler". De som ikke svarte på noen av spørsmålene ble registrert som "ikke besvart". I tillegg til å se på prosentandelen, ser vi også på antall treff ("antall") da dette sier noe om hvor relevant alternativet er for de reisende (jf tab. 3.10).

Kart er det klart mest etterspurte informasjonselement på informasjonstavlene langs Sognefjellsvegen, deretter kommer kombinasjonen kart og tekst, samt ulike andre kombinasjoner (som hver for seg får for liten oppslutning til at vi velger å vise det). Kombinasjonene tekst og bilder, og tekst, foto og kart får svært liten oppslutning. Sagt på en annen måte kan vi si følgende; én av tre reisende foretrekker kart om informasjonskilde, én av 10 reisende foretrekker enten kombinasjonen tekst og kart, kun bilder, kun tekst eller en eller annen kombinasjon av informasjonselement (som hver for seg får så liten oppslutning at de ikke er tatt med i oversikten vist i figur 3.8).

Tyskere mener i større grad enn nordmenn og nederlendere at kombinasjoner av informasjonselement er viktig (47 prosent), mens nordmenn holder seg til kart som viktigste informasjonselementet. Fordelingen av de andre informasjonselementene etter nasjonalitet er svært usikkert siden det er få reisende som har prioritert dem som viktige (det blir få treff i hver rute i tabell 3.10).



Figur 3.8 Hva er viktig med informasjonstavler? Prosent. N=519

Tabell 3.10 Hva er viktig med informasjonstavler? Etter nasjonalitet. Andeler

	Norske	Tyske	Nederlandske	Andre land	Prosent	Antall
Kombinasjoner*	35	47	31	27	35	183
Kart	39	27	21	42	36	174
Bilder	10	3	11	14	9	49
Tekst	11	5	14	5	9	46
Grafikk	4	16	3	5	6	34
Ser ikke på infotavler	0	1	1	1	1	3
Vet ikke/ikke besvart	1	3	17	12	6	30
N	229	110	70	110	100	519

* Den hyppigst forekommende kombinasjonen er "tekst og kart".

Tabell 3.11 Hva er viktig med informasjonstavler? Etter alder. Andeler

	Under 30 år	30-44 år	45-60 år	Over 60 år	Prosent	Antall
Kombinasjoner*	33	32	35	43	36	182
Kart	28	34	39	20	33	170
Bilder	11	13	5	13	9	46
Tekst	7	6	10	10	9	46
Grafikk	7	8	7	5	7	34
Ser ikke på infotavler	0	1	1	0	1	3
Vet ikke/ikke besvart	14	6	2	9	6	29
N	57	127	240	86	100	510

Det er ingen dramatiske forskjeller mellom aldersgrupper i synet på hva som er den beste måten å presentere informasjon på i informasjonstavler. Vi merker oss likevel at reisende over 60 år ser ut til å foretrekke kombinasjoner av flere informasjonselementer i større grad enn andre

aldersgrupper. Kart er som nevnt det enkeltelementet de relativt flest foretrekker (33 prosent), og reisende mellom 45 og 60 år ser ut til å foretrekke kart i større grad enn andre aldersgrupper. Her er det imidlertid ingen grunn til å være kategoriske siden det ikke er store prosentvise forskjeller mellom aldersgruppene.

Utdanningsnivå ser ikke ut til å spille en vesentlig rolle i hva en fester seg ved på informasjonstavler. Når det gjelder synet på kart er det likevel en markant skille mellom dem kun grunnskole og dem med utdanning utover grunnskole; 38 prosent og 33 prosent av reisende med utdanning på henholdsvis videregående nivå og høyskole/universitetsnivå mener kart er viktig, mens kun 21 prosent (som bare utgjør ni av 43 personer) med grunnskole utdanning mener kart er viktig.

3.5 Hva ønsker de reisende å få informasjon om langs reiseruta?

For bedre å tilrettelegge informasjon for de reisende ble følgende spørsmål stilt: "Hvilke forhold ønsker du å få informasjon om langs reiseruta?" Det skulle krysses av på en skala fra én til sju, der én var lik i "liten grad" og sju var lik "i stor grad". Følgende alternativer ble presentert: "Aktiviteter for bestemte aldersgrupper", "Attraksjoner", "Overnattingssteder", "Spisesteder" og "Turruter med utgangspunkt fra vegen". Funnene blir presentert i form av gjennomsnittstall, samt median- og modalverdi, for hele utvalget sett under ett, og i form av bivariate presentasjoner med prosentfordeling etter nasjon.

Informasjon om attraksjoner er klart mest etterspurt (67 prosent) blant de reisende over Sognefjellet, deretter kommer informasjon om turruter med utgangspunkt fra vegen (54 prosent), informasjon om overnattingssteder, og informasjon om spisesteder. Informasjon aktiviteter for bestemte aldersgrupper viste seg å være lite etterspurt (18 prosent). Det er verdt å merke seg at det er norske reisende som i størst grad etterspør informasjon om attraksjoner (78 prosent mot 49 nederlendere), mens nederlendere på sin side er de som i størst grad etterspør turruter med utgangspunkt fra vegen. Nordmenn utgjør videre den største andelen som etterspør informasjon om overnattingssteder og spisesteder. Den forholdsvis lave prosentandelen vi finner hos tyskerne (jfr tabell 3.8) skyldes at det er forholdsvis mange som enten har svart "vet ikke" eller ikke svart i det hele.

Tabell 3.12 viser svarfordelingen etter nasjonalitet når verdiene på skalaen (1 til 7) er slått sammen til tre verdier, "viktig", "nøytral" og "mindre viktig", og med en "vet ikke/fracfall" verdi.

Tabell 3.12 *Hva ønskes informasjon om? Etter nasjonalitet. Prosent*

	Norske	Tyske	Nederlandske	Andre lande	Prosent	Antall
Attraksjoner	78	59	49	63	67	347
Turruter med utgangspunkt fra vegen	54	40	69	61	54	282
Overnattingssteder	54	36	47	50	48	252
Spisesteder	49	28	36	36	40	207
Aktiviteter for bestemte aldersgrupper	17	15	19	21	18	91
N (gjelder for hver enkelt verdi)	229	110	70	110		1179

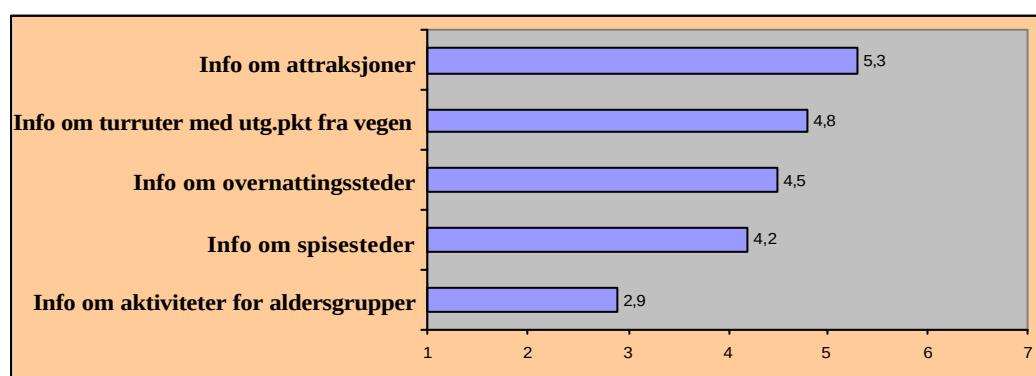
Det er ikke noe bestemt mønster som viser seg når vi ser på svarfordeling etter alder. Reisende under 30 år ikke så opptatt av attraksjoner langs reiseruta som dem mellom 30 og 60 år, men unge reisende er, sammen med dem mellom 30 og 44 år, til gjengjeld mer opptatt av turruter med utgangspunkt fra vegen, overnattingssteder og spisesteder. Det er også størst andel blant dem under 30 år som synes det er interessant med informasjon om aktiviteter for bestemte aldersgrupper. Dette framgår av tabell 3.13.

Tabell 3.13 Hva ønskes informasjon om? Etter alder. Prosent.

	Under 30 år	30 – 44 år	45 – 60 år	Over 60 år	Prosent	Antall
Attraksjoner	54	76	72	51	67	345
Turruter med utg.punkt fra vegen	61	60	57	37	55	282
Overnattingssteder	56	49	50	38	49	248
Spisesteder	47	46	37	37	40	205
Aktiviteter for bestemte aldersgrupper	33	19	17	9	18	91
N (gjelder for hver enkelt verdi)	229	110	70	110		1171

Figur 3.9 viser gjennomsnittsverdier for de ulike informasjonalternativene. *Informasjon om attraksjoner* oppnådde høyest gjennomsnittsverdi med 5,3, høyest medianverdi med 6 og en modalverdi på 7. Med andre ord; de fleste treff på *attraksjoner* ligger mellom verdiene seks og sju på skalaen, med sju ("i stor grad") som den verdien med flest treff. I tillegg var det kun 49 respondenter som ikke svarte på dette alternativet.

Informasjon om "*turruter med utgangspunkt fra vegen*" oppnådde et snitt på 4,8. Også for dette alternativet var det flest treff på toppverdien sju, men tyngdepunktet (median) ligger her på fem hvilket tilsier noe mer spredning på skalaen enn for "*attraksjoner*". Informasjon om overnattingssteder og spisesteder følger på de neste plassene (hhv 4,5 og 4,2 i snitt). Informasjon om aktiviteter for bestemte aldersgrupper oppnådde lavest oppslutning (2,9 i snitt).



Figur 3.9 Hva ønsker de reisende å få informasjon om langs reiseruta? Gjennomsnitt.

3.6 De reisendes vurdering av informasjonen

Hvordan vurderer de reisende den informasjonen som blir gitt om turistvegen over Sognefjellet? For å få svar på dette, ble følge spørsmål stilt: Har informasjonen langs vegstrekningen vært: *Interessant* med tanke på å få en god opplevelse av turistvegen over Sognefjellet? *Nyttig* med tanke på å få en god opplevelse av turistvegen over Sognefjellet?

Respondentene ble bedt om å krysse av på en skala fra én til sju og hvor 1="lite interessant" og 7="meget interessant".

Reduserer vi antall verdier fra sju til tre (lite interessant, nøytral og meget interessant), samt et "vet ikke"-alternativ, finner vi at 50 prosent av de reisende *mener informasjonen er meget interessant*, og 47 prosent mener at *informasjonen er meget nyttig*. Det er imidlertid forholdsvis mange som har svart "vet ikke" eller ikke har svart på de to spørsmålene, henholdsvis 27 prosent ("interessant") og 29 prosent ("nyttig"). Når så store andeler ikke har tatt stilling til spørsmålene kan det tyde på at mange enten synes de har vært vanskelige å svare på, eller at de framstår som irrelevante for mange. Spørsmålene kan være irrelevante fordi de reisende enten ikke har sett eller mottatt noen form for informasjon, eller fordi de ikke har sett grundig nok på den. Uansett så er det slik at mer enn hver fjerde reisende ikke har tatt stilling til de to spørsmålene. Vi finner ikke denne andelen overraskende høy. Av de vel 70 prosent som har gjort det, mener rundt halvparten at informasjonen er både interessant og nyttig.

Tabell 3.14 Vurdering av informasjon. Etter nasjonalitet. Prosent

	Norske	Tyske	Nederlandske	Andre land	Prosent	Antall
Informasjonen er interessant	52 (N=229)	39 (N=110)	60 (N=70)	48 (N=110)	50 (N=519)	258
Informasjonen er nyttig	44 (N=229)	42 (N=110)	63 (N=70)	46 (N=110)	47 (N=519)	242

Nederlandere har den mest positive innstillingen til informasjonsmaterialet langs rv 55; 60 prosent mener informasjonen er *meget interessant* og 63 prosent mener den er *meget nyttig*. Reisende fra Nederland har også den laveste frafallsprosent (hhv 19 og 17 prosent). Det er forholdsvis få tyske reisende som mener informasjonen er *meget interessant* (39 prosent) og *meget nyttig* (42 prosent). Tyskerne har for øvrig den høyeste frafallprosenten sammen med reisende fra "andre land" (vel 30 prosent). Halvparten av de norske reisende mener informasjonen er *meget interessant*, men 44 prosent mener den er *meget nyttig*.

Tabell 3.15 Vurdering av informasjon. Etter alder. Prosent

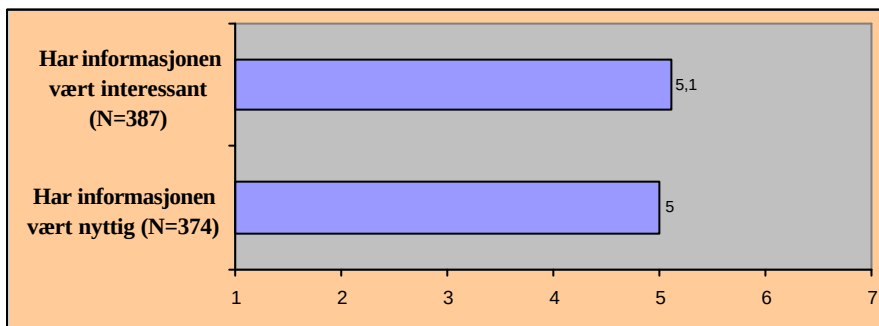
	Under 30 år	30 – 44 år	45 – 60 år	Over 60 år	Prosent	Antall
Informasjonen er interessant	39 (N=57)	46 (N=127)	55 (N=240)	45 (N=86)	49 (N=510)	251
Informasjonen er nyttig	39 (N=229)	43 (N=110)	50 (N=70)	44 (N=110)	46 (N=519)	235

Det er ikke noe bestemt mønster som viser seg når vi ser på hvordan alder slår ut på svarfordelingen.

Det mest markante er at reisende i aldersgruppen 45 til 60 år i størst grad ser ut til å finne informasjonen både interessant og nyttig (hhv 55 prosent og 50 prosent). Dette framgår av tabell 3.15.

Gjennomsnittsvurdering

På en skala fra én til sju oppnår ”informasjonen har vært interessant” en skår på 5,1, mens ”informasjonen har vært nyttig” oppnår 5,0. Det er imidlertid flere som har rangert spørsmålet om ”informasjonen har vært interessant” høyt (modalverdi 7) enn det er for spørsmålet om ”informasjonen har vært nyttig” (modalverdi 5). Det er imidlertid verdt å merke seg at det er forholdsvis mange som *ikke* har rangert besvarelsen i de to spørsmålene. Femten prosent har svart ”vet ikke” på spørsmål om informasjonen har vært interessant, 11 prosent har ikke svart på spørsmålet. Tilsvarende andeler for spørsmålet om ”informasjonen har vært nyttig” er 18 og 11 prosent. Den forholdsvis høye andelen som ikke har tatt stilling til spørsmålene kan tolkes som om spørsmålene ikke interesserer eller vedrører respondentene.



Figur 3.3 *Har informasjonen vært interessant og nyttig. Gjennomsnitt.*
1=lite interessant, 7= meget interessant

3.7 Utforming og informasjon

Informasjonstavlene har en utradisjonell utforming ved at informasjonen (plakatene) i de fleste tilfeller er rammet inn av rustne jernvegger på ulikt vis (jf kap.1). Informasjonen er presentert i form av en blanding av tekst, bilder, kart og grafikk som utdyper hovedpoenger. Brosjyrene inneholder en kortfattet oversikt over aktiviteter, attraksjoner, spise- og overnattingssteder langs strekningen.

På spørsmål om hva de reisende mener om henholdsvis utforming og innhold i informasjonsmaterialet (informasjonstavler og brosjyrer) langs turistvegen over Sognefjellet, fant vi en klar polarisering: Enten så mener de reisende at informasjonen er bra eller så har de ingen formening eller unnlater å svare på spørsmålet. Dette framgår av tabell 3.16. I underkant av

halvparten av de reisende over Sognefjellet mener utforming og innhold på informasjonsmaterialet langs strekningen er bra⁴.

Tabell 3.16 *De reisendes vurderinger av infotavler og brosjyrer samlet. Prosent*

	Utforming av infotavler	Innhold på infotavler	Utforming av brosjyrer	Innhold i brosjyrer
Bra	46,4 (69*)	48,4 (73*)	45,1 (77*)	45,1 (77*)
Nøytral	11,0	9,2	5,6	4,6
Mindre bra	10,0	9,1	8,1	9,1
Vet ikke	32,6	33,3	41,2	41,2
N	519	519	519	519

* Prosentandelene i parentes viser andelene når "vet ikke" blir utelatt.

Det er 41 prosent som enten har svart "vet ikke" eller ikke svart på spørsmålene om henholdsvis informasjon og utforming av brosjyrene, og 33 prosent når det gjelder informasjonstavlene. Dette kan oppfattes som om relativt mange ikke har noen formening om informasjonstavlene eller brosjyrene – trolig fordi de enten ikke har sett noen informasjon eller ikke har greid å bestemme seg hva de synes.

Dersom vi velger å se bort fra andelene som svarte "vet ikke" eller unnlot å svare, blir andelene som er fornøyd selv sagt tilsvarende høyere. Dette forholdet er illustrert i tabell 3.16 ved at andelene er vist i parentes under verdien "bra". Bildet vi da får fram viser vurderingene til dem som krysset av på skalaen fra én til sju når vi reduserer dette til "bra", "nøytral" og "mindre bra". Vurdert på denne måten er det 69 prosent som mener utformingen av informasjonstavlene er bra, 73 prosent mener innholdet i tavlene er bra, 77 prosent mener både utforming og innhold i brosjyrene er bra.

Det er i første rekke nederlendere som er mest fornøyd med informasjonen langs strekningen, samtidig som de også har lavest frafallsprosent. Det tyder på at de både har sett og lest informasjonen, og vært fornøyd med det de har sett og lest. Rundt 60 prosent av nederlenderne gir positiv vurdering av informasjonsmaterialet. Til sammenligning er det rundt 40 prosent av norske og tyske reisende som gir positiv vurdering. Det er reisende fra samlekategorien "andre land" som har den største andelen med vet-ikke-svar og ubesvart. Dette framgår av tabellene 3.17 til 3.20.

Tabell 3.17 *De reisendes vurdering av utformingen av infotavlene. Prosent*

	Norsk	Tysk	Nederlandsk	Andre land	Prosent	Antall
Bra	41,5	45,5	64,3	46,4	46,4	241
Nøytral	12,7	10,9	10,0	8,2	11,0	57
Mindre bra	10,5	16,4	1,4	8,2	10,0	52
Vet ikke	35,4	27,3	24,3	37,3	32,6	169
N	229	110	70	110	100	519

⁴ "Bra" er satt sammen av verdien 1 til 3 (1=meget bra), "mindre bra" består av verdien 5 til 7 (7=meget dårlig).

Tabell 3.18 De reisendes vurdering av innholdet på infotavlene. Prosent

	Norsk	Tysk	Nederlandsk	Andre land	Prosent	Antall
Bra	47,6	45,5	60,0	45,5	48,4	251
Nøytral	10,5	8,2	10,0	7,3	9,2	48
Mindre bra	7,0	16,4	4,3	9,1	9,1	47
Vet ikke	34,9	30,0	25,7	38,2	33,3	173
N	229	110	70	110	100	519

Tabell 3.19 De reisendes vurdering av utformingen av brosjyrene. Prosent

	Norsk	Tysk	Nederlandsk	Andre land	Prosent	Antall
Bra	41,5	39,1	60,0	49,9	45,1	234
Nøytral	6,1	8,2	5,7	1,8	5,6	29
Mindre bra	5,7	17,3	5,7	5,5	8,1	42
Vet ikke	46,7	35,5	28,6	43,6	41,2	214
N	229	110	70	110	100	519

Tabell 3.20 De reisendes vurdering av innholdet i brosjyrene. Prosent

	Norsk	Tysk	Nederlandsk	Andre land	Prosent	Antall
Bra	41,5	39,1	58,6	48,2	45,1	234
Nøytral	5,7	3,6	5,7	2,7	4,6	24
Mindre bra	6,1	19,1	5,7	7,3	9,1	47
Vet ikke	45,9	38,2	30,0	41,8	41,2	214
N	229	110	70	110	100	519

Alder ser ikke til å spille noen særlig rolle med hensyn til vurdering av informasjonsmaterialet. Det er omtrent samme andeler i samtlige aldersgrupper som vurderer utforming og innhold som bra. Derimot når det gjelder andeler som har svart "vet ikke" eller som ikke har svart i det hele, skille følgende aldersgrupper seg noe ut; reisende over 60 år har en høyere andel med hensyn til de to spørsmålene vedrørende informasjonstavler (hhv 41 og 40 prosent), og reisende under 30 år har en høyere andel med hensyn til de to spørsmålene vedrørende brosjyrer (hhv 53 og 51 prosent). Dette kan tolkes som om reisende over 60 år er noe mindre opptatt av informasjonstavler enn yngre reisende, samt bekrefte hva vi tidligere har funnet; at reisende under 30 år er mindre opptatt av brosjyrer enn andre aldersgrupper.

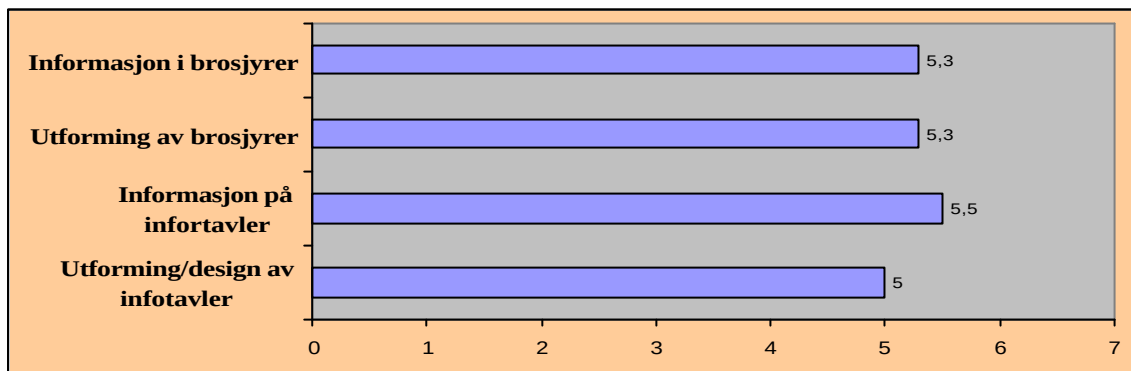
Tabell 3.21 De reisendes vurderinger av infotavler og brosjyrer samlet etter alder. Andeler som har svart "bra". Andeler som har svart "vet ikke" eller ikke besvart spørsmålet står i parentes.

	Utforming av infotavler	Innhold på infotavler	Utforming av brosjyrer	Innhold i brosjyrer	N
Under 30 år	47 (28)	53 (32)	42 (53)	44 (51)	57
30 – 44 år	47 (28)	43 (32)	46 (33)	47 (34)	127
45 – 60 år	46 (33)	50 (33)	46 (41)	47 (41)	240
Over 60 år	44 (41)	48 (40)	42 (47)	41 (46)	211
Totalt	46 (33)	48 (34)	45 (41)	45 (41)	635

Gjennomsnittsvurderinger

Både informasjonen i og utformingen av brosjyrene fikk 5,3 i gjennomsnitt, informasjonen på informasjonstavlene fikk 5,5, mens utformingen av informasjonstavlene fikk 5,0. Det er ikke stor forskjell på vurderingene. Gjennomsnittsvurderinger fra 5,0 til 5,5 kan tolkes som en relative gode vurderinger av informasjonen og utformingen på materialet. På de to spørsmålene knyttet til brosjyrene er seks på skalaen den hyppigst forekommende verdien (modalverdi), men stor spredning

på svargivingen gjør at gjennomsnittsverdien havner på nede på fem-tallet. På de to spørsmålene knyttet til informasjonstavlene er fem den hyppigst forekommende verdien, men også her er det stor spredning på svargivingen.



Figur 3.4 Vurdering av brosjyrer og informasjonstavler. Gjennomsnittsverdier.

3.8 ”Stemmer kartet med terrenget?”

Gir informasjonsmaterialet (her både infotavler, brosjyrer og skilt) langs Sognefjellsvegen et godt bilde av forholdene langs strekningen? Dette er et viktig spørsmål med tanke på framtidig innhold i informasjonsmaterialet.

En stor andel reisende vet enten ikke om informasjonsmaterialet om turistvegen over Sognefjellet gir et godt bilde av forholdene langs strekningen eller ikke har svart på spørsmålene. Det er for spørsmålet *informasjonen om naturforhold og kulturhistorie* det er høyest svarandel, og klart høyest andel (47 prosent) som mener at informasjonsmaterialet gir et riktig bilde av forholdene. For de tre spørsmålene som dreier seg om aktivitetstilbud, serveringssteder og overnattingssteder har rundt halvparten av de reisende ingen formening (”vet ikke” eller ubesvart). Det er også forholdsvis få som mener at informasjonen gir et riktig bilde av aktivitetstilbud, serveringssteder og overnattings-steder langs vegen, men her er også andelen som enten ikke vet eller ikke har svart stor.

Tabell 3.22 Stemmer informasjonen med "virkeligheten"? Samletabell. Prosent

Informasjonsmaterialet på Sognefjellsvegen gir et godt bilde av følgende forhold:	Naturforhold og kulturhistorie	Aktivitetstilbud	Serveringssteder	Overnattingssteder
Stemmer	46,8 (77*)	27,4 (55*)	34,9 (71*)	36,2 (70*)
Nøytral	7,1	12,9	10,2	8,5
Stemmer ikke	7,1	9,2	6,6	6,9
Vet ikke	38,9	50,5	48,4	48,4
N	519	519	519	519

* Prosentandelene i parentes viser andelen når "vet ikke" blir utelatt.

Dersom vi kun tar med dem som forholdt seg til den sjudelte skalaen (dvs utelater "vet ikke"/ubesvart), blir andelen som mener informasjonen stemmer med egne erfaringer mye høyere. Vurdert på denne måten er det 77 prosent som informasjonsmaterialet på Sognefjellet gir et godt bilde av naturforhold og kulturhistorie, 55 prosent mener det stemmer vedrørende aktivitetstilbud, mens henholdsvis 71 og 70 prosent mener det stemmer for serveringssteder og overnattingssteder.

Tabellene 3.23 til 3.26 viser hvordan svarfordelingen når den blir brutt ned på nasjonalitet og fordelt på "stemmer", "nøytral", "stemmer ikke" og "vet ikke".

Tabell 3.23 Stemmer informasjonen om natur- og kulturforhold med egne erfaringer? Prosent

	Norsk	Tysk	Nederlandsk	Andre land	Prosent	Antall
Stemmer	43,7	43,6	60,0	48,2	46,8	243
Nøytral	9,2	3,6	7,1	6,4	7,1	37
Stemmer ikke	3,5	12,7	11,4	6,4	7,1	37
Vet ikke	43,7	40,0	21,4	39,1	38,9	202
N	229	110	70	110	100	519

Tabell 3.24 Stemmer informasjonen om aktivitetstilbud med egne erfaringer? Prosent

	Norsk	Tysk	Nederlandsk	Andre land	Prosent	Antall
Stemmer	22,7	30,9	41,4	24,5	27,4	142
Nøytral	14,8	7,3	14,3	13,6	12,9	67
Stemmer ikke	8,3	10,9	7,1	10,9	9,2	48
Vet ikke	54,1	50,9	37,1	50,9	50,5	262
N	229	110	70	110	100	519

Tabell 3.25 Stemmer informasjonen om serveringssteder med egne erfaringer? Prosent

	Norsk	Tysk	Nederlandsk	Andre land	Prosent	Antall
Stemmer	38,9	20,0	48,6	32,7	34,9	181
Nøytral	11,4	10,0	8,6	9,1	10,2	53
Stemmer ikke	5,2	6,4	11,4	6,4	6,6	34
Vet ikke	44,5	63,6	31,4	51,8	48,4	251
N	229	110	70	110	100	519

Tabell 3.26 Stemmer informasjonen om overnattingssteder med egne erfaringer? Prosent

	Norsk	Tysk	Nederlandsk	Andre land	Prosent	Antall
Stemmer	37,6	26,4	47,1	36,4	36,2	188
Nøytral*	9,6	4,5	10,0	9,1	8,5	44
Stemmer ikke*	5,7	8,2	10,0	6,4	6,9	36
Vet ikke	47,2	60,9	32,9	48,2	48,4	251
N	229	110	70	110	100	519

*Vi gjør oppmerksom på prosentandelene for alternativene ”nøytral” og ”stemmer ikke” representerer svært få svar når disse blir brutt ned på nasjonalitet og må følgelig ikke regnes med. Det er andelene for ”stemmer” og ”vet ikke” som er interessante her.

Det er kun for informasjon om natur- og kulturforhold at andelen som har svart ”stemmer” overgår andelen som har svart ”vet ikke” og dem som ikke har svart. Nederlandere har gjennomgående en svært positiv vurdering av informasjonen og at den gir et riktig bilde av forholdene. Dette gjelder særlig for informasjon om natur- og kulturforhold. Reisende fra andre land, inkludert Norge, utmerker seg med en høy andel som har svart ”vet ikke” eller ikke besvart spørsmålene. Hva ”vet ikke-svar” og ubesvart egentlig innebærer vites ikke. Én tolkning er at dette er et uttrykk for at en ikke har sett eller lest informasjonsmaterialet, i beste fall sett eller lest dette svært overflattisk. En annen tolkning er selvsagt den at dette rett og slett er et uttrykk for at de reisende har sett eller lest informasjonen, men har ikke fått anledning til å prøve om den stemmer.

Tabell 3.27 Stemmer informasjonen? Andeler som har svart ”stemmer”. Etter alder. Andeler som har svart ”vet ikke” eller ikke besvart spørsmålet står i parentes.

Informasjonsmaterialet på Sognefjellsvegen gir et godt bilde av følgende forhold:	Naturforhold og kulturhistorie	Aktivitets-tilbud	Serveringssteder	Overnattingssteder	N
Under 30 år	37 (40)	26 (49)	37 (49)	33 (46)	57
30 – 44 år	49 (37)	34 (42)	39 (43)	38 (47)	127
45 – 60 år	49 (38)	27 (48)	36 (46)	38 (45)	240
Over 60 år	42 (45)	20 (70)	28 (61)	30 (63)	86
Totalt	47 (39)	27 (50)	35 (48)	36 (48)	510

Alder ser ikke ut til å være noen spesiell faktor med hensyn til synspunkter på om informasjonen stemmer med egne erfaringer. Vi kan likevel merke oss at det er en lavere andel reisende under 30 år som mener at informasjonsmaterialet på Sognefjellsvegen gir et godt bilde av naturforhold og kultur-historie. Det er videre en markant høyere andel blant dem over 60 år som enten har svart ”vet ikke” eller ikke besvart spørsmålene om aktivitetstilbud, serveringssteder og overnattingssteder. Dette framgår av tabell 3.27.

4 Avslutning

4.1 Oppsummering

Oppsummeringen er basert på en spørreundersøkelse blant 529 reisende over Sognefjellet i juli 2003, samt på samtaler med et mindre antall reisende og observasjon av de reisende et begrenset antall dager i juli. Presentasjonen er primært i stikkordsform for å synliggjøre de sentrale funnene.

Hvorfor reise over Sognefjellet?

Det er to motiver som klart peker seg ut:

- o 34 prosent har lest om ruten, og
- o 28 prosent betrakter rv55 over Sognefjellet som en naturlig reiserute for å komme dit en skal

Undersøkelsen gir grunnlag for å hevde at det finnes to kategorier reisende over Sognefjellet:

- o dem som bevisst oppsøker attraksjoner og severdigheter – mest utlendinger, og som kjenner til Nasjonale turistveger, og
- o dem som reiser over fjellet fordi de enten må eller tilfeldig har lagt turen om fjellet – uten å vite at det er en Nasjonal turistveg. Til denne siste kategorien er det mange norske reisende.

Sognefjellet er en av flere naturlige vegstrekninger for dem som reiser fra Vestlandet til Østlandet eller omvendt. Dette er en kjensgjerning en må ta i betraktning når en vurderer besvarelsene fra de reisende.

Det er få som reiser over Sognefjellet tilfeldig. Vegstrekningen kan, som så mange andre vegstrekninger, betraktes som et middel på vegen mot målet, eller som selve målet for reisen. For noen er vegvalget mer eller mindre tilfeldig. Ofte vil det likevel være en eller annen kombinasjon av de to ytterpunktene (et middel kan utmerket godt også være et mål på vegen mot et annet mål):

- o *Sognefjellet betraktet som et middel til å komme dit en skal:*
 - Naturlig gjennomfart; turister og andre reisende som har en annen destinasjon som mål
 - Bevisst valgt gjennomfart; opplevelse som mål, vegen mål, men ikke nødvendigvis eneste mål
 - Tilfeldig valgt gjennomfart; ”vegen ligger der den ligger”; og er naturlig å kjøre for å komme dit vi skal
- o *Sognefjellet betraktet som et mål i seg selv:*
 - Dagsturer fra fastboende og hyttefolk/feriende i regionen
 - Fjellvandrere som reiser ens ærend dit for å gå i fjellet
 - Attraksjonsturisme; reisende som er spesielt opptatt av attraksjoner

Hvem reiser over Sognefjellet?

- o Den typiske reisende over Sognefjellet er to voksne på 50 år pluss/minus noen år som reiser sammen
- o Flere utlendinger enn norske reisende i juli
- o Seks av 10 reisende kjenner til Nasjonale Turistveger, fire av 10 har sett brosjyren "Sognefjellet over Norges tak" – enten på norsk, tysk eller engelsk, og sju av 10 kjenner symbolet til Nasjonale Turistveger
- o 16 prosent har barn under 12 med på reisen, og 14 prosent har barn og unge mellom 13 og 19 med på reisen. Til sammen er hver fjerde passasjer under 20 år.
- o 18 prosent av de norske reisende har barn under 13 år med på reisen, de andre nasjonalitetene ligger på mellom 13 og 14 prosent.
- o Reisende fra Norge er gjennomgående noe eldre enn reisende fra Tyskland og Nederland. Gjennomsnittsalderen for norske reisende (de som ble intervjuet) ligger på 50 år, for tyske og nederlandske reisende ligger snittet på henholdsvis 46 år og 45 år. I restkategorien "andre land" ligger gjennomsnittsalderen på 46 år.
- o De reisende over Sognefjellet har gjennomgående høy utdanning; 57 prosent har utdanning på høyskole- eller universitetsnivå, 35 prosent har videregående skole som høyeste utdannelsesnivå, mens 9 prosent har grunnskole. Det er i restkategorien "andre land" vi finner den høyeste andelen med høy utdanning. Blant norske og tyske reisende er det henholdsvis 56 prosent og 57 prosent som har høyskole- eller universitetsutdanning.
- o De reisende over Sognefjellet kjører i all hovedsak enten personbil eller bobil.

Når bestemmes reisen?

Når fattes vedtak om å reise? Spørsmålet er av betydning med tanke på effekten av ulike informasjonstiltak og når og hvor disse settes inn.

- o nordmenn bestemmer seg i stor grad før avreise
- o utlendinger bestemmer seg i større grad underveis.

Når norske reisende i større grad enn utenlandske bestemmer reiserute før avreise har dette sammenheng med at nordmenn som kjører over Sognefjellet gjør dette fordi strekningen er et naturlig valg for å reise mellom to punkt, f.eks mellom hjemmet og hytta. Strekningen blir hva Flognfeldt (1995) kaller en *transittregion*. Attraksjoner langs reiseruta blir for denne kategori reisende av sekundær karakter.

Utlendinger har naturlig nok på mange måter et annet reisemønster enn nordmenn når det gjelder ferdsel i Norge ved at de ofte ikke kun har én bestemt destinasjon som reisemål, men snarere en *destinasjonsregion* (Flognfeldt 1995). Valg av reiserute vil da ofte være påvirket av kontinuerlig planlegging underveis; en har kanskje et reisemål som er mer eller mindre klart definert i form av en geografisk region som en vil utforske i form av en rundtur. Reiseruta går da gjerne fra fjord til fjell og tilbake til fjord igjen; f.eks fra Stryn, Geiranger eller Sogndal til Lom og tilbake igjen – eller videre til Lillehammer og Oslo (og derfra tilbake til hjemlandet).

Tyskere synes å være mer ”ferdigprogrammert” med hensyn til reiserute enn f.eks nederlendere som bestemmer seg mer underveis, samtidig som nederlendere i langt større grad enn tyskere ser ut til å være opptatt av informasjonsmateriale langs vegen enn tyskerne. Tyskerne fester sin lit til reisehåndbøker – og til dels Internett, mens nederlendere plukker opp mer informasjon underveis.

Nasjonale turistveger ikke allment kjent

- o Seks av 10 reisende kjenner til Nasjonale Turistveger
- o Fire av 10 har sett brosjyren ”Sognefjellet over Norges tak” – enten på norsk, tysk eller engelsk
- o Sju av 10 kjenner symbolet til Nasjonale Turistveger
- o Flere utlendinger enn nordmenn kjenner symbolet til Nasjonale turistveger; trolig fordi lignende symboler blir brukt i utlandet (f.eks en solsikke på brun bunn)

Informasjonstavlene

- o Informasjonstavlene har et interessant design og fin presentasjon av tema
- o Stopper en på en utkjøring med infotavler, blir disse kikket på
- o Dersom det er fullt med biler på et infostoppested kjører en uansett videre
- o Dersom en har en stoppet på en utkjøring like før en infotavleplass, kjører en lett forbi
- o Infotavlen ved Turtagrø hotell uheldig plassert; står på P-plassen for dem som skal vandre innover fjellet, dvs ikke målgruppen. Tavlen er vendt fra vegen og hotellet. Den burde stått ved hotellet.
- o Informasjonstavlen i Lom ved stavkirke er fin, men blir trolig besøkt forholdsvis lite. Den blir imidlertid oppsøkt. Presentasjonen av Sognefjellsvegen var ikke på plass tidlig i juli (kom senere).
- o Informasjonstavlen ved Mefjell er den mest populære, den blir oppsøkt av dem som stopper der – og det er forholdsvis mange.

Informasjonstavla ved Lom stavkirke.
Foto: Øyvin Kvåle



Fra Oscarshaug. Foto: Pelle Engesæter



En sitter igjen med inntrykk av at mange kjører forbi tavlene, særlig ”portalen” ved Vågavatnet og den ved Røysand (Gaupar) i Bøverdalen. Begge kommer ganske brått på de reisende på veg mot henholdsvis Lom og Sognefjellet. Reisende i motsatt retning må krysse vegen - og det er en hindring. Etter vår mening er disse informasjonstavlene uheldig plassert, og har således en langt mindre nytteverdi enn de var tiltenkt. Dette er særlig betenkelig med ”portalen” ved Vågavatnet som er ment å fungere som en første orientering til de reisende.



Informasjonstavlen ved Røysand i Bøverdalen er vakkert utformet, men er uheldig plassert i forhold til riksvegen. Stoppestedet dukker plutselig opp på høyre side når en kjører på veg mot Sognefjellet med den følge at de fleste kjører forbi.

Foto: Pelle Engesæter

Brosjyrer

- o Brosjyrene er informative
- o Brosjyrene har en fin form
- o Brosjyrene er lite kjent blant de reisende

Det forholdsvis få reisende som har sett og/eller lest brosjyrene. Dette kan tyde på at de er noe vanskelig tilgjengelig for reisende flest siden de kun ligger på turistkontor og enkelte overnattingssteder som Turtagrø Hotell.



Internett på Turtagrø

- o Den tiltenkte PC med Internett-tilkobling mot www.turistveg.no kom ikke på plass i intervjuperioden (dvs i den travle turistmåneden juli)
- o Undersøkelsen peker i retning av at Internett langs vegen ikke appellerer til de fleste reisende

Bruk av Internett langs strekningen er egentlig god og framtidsrettet idé, men trolig kun for de få i dag. Dersom Internett for de reisende skal fungere vil en være avhengig av følgende faktorer:

- o at tilgjengeligheten er god for samtlige reisende
- o at det er en lav brukerterskel for å kunne komme inn på den aktuelle hjemmesiden
- o at de reisende kan utforske nettet relativt uforstyrret
- o at de reisende lett finner relevante opplysninger på nettet

Siden den aktuelle pc'en ikke var kommet på plass i juli, har vi ikke kunne vurdere denne.

Stoppestedene

- o Fint opparbeidede stoppesteder
- o Lite besøkt første del av juli, mer besøkt siste del av juli/begynnelsen av august
- o Er det fullt kjører en videre. Ikke sikkert at neste stopp blir ved en infotavle.
- o Mefjell trolig det mest populære stoppestedet



Fra Vegasjelet/Leirdalen. Foto: Kurt Skagen



F

Fra Oscarshaug. Foto: Pelle Engesæter

Hva fester de reisende seg først og fremst med på en informasjonstavle?



Turistvegprosjektets informasjonstavler består av informasjonselementene: tekst, kart og bilder, samt bruk av grafiske virkemidler for å fokusere på det som var ønskelig å framheve (se bilde). For å få et inntrykk av hvordan de reisende oppfatter ulike informasjonselementer, ble det stilt følgende spørsmål: *"Hva fester du deg først og fremst med på en informasjonstavle?"* Det understrekes at spørsmålet er generelt stilt, og ikke rettet inn mot tavlene langs turistvegen over Sognefjellet. Det er likevel grunn til å tro at de reisende ikke nødvendigvis er dette skillet bevisst.

Undersøkelsen viser følgende:

De fleste reisende foretrekker å få informasjon gjennom kart, eventuelt kart i kombinasjon med tekst

Det er likevel slik at folk i stor grad må forholde seg til de informasjonselementer som finnes på informasjonstavler. Dette medfører at det kan bli vanskelig for mange å velge ut et spesifikt element. Ofte er det også slik at det er situasjonsavhengig hva en fester seg ved en

informasjonstavle. Når likevel så mange likevel har valgt ut *kart* som det viktigste elementet kan det stå som et uttrykk for at nettopp kart som informasjonselement er viktigere for folk enn de andre elementene. Dette trenger ikke bety at tekst og bilder, eller bruk av grafiske virkemidler ikke er viktig. Det er heller ikke sikkert at de reisende oppfatter det grafiske elementet i tavlen – her siktes det til tavlene langs Sognefjells-vegen der grafikken egentlig er en framheving av kartet. Grafikk og kart kan med andre ord forstås som ett og samme element. Når det gjelder grafikk generelt i informasjonstavler, kan det tenkes at folk har et bilde av dette som figurer og grafiske søyler, elementer folk flest kanskje ikke har et særlig forhold til og som de følgelig nedprioriterer. Kart – og tekst, vil følgelig trolig framstå som mer kjent enn grafikk. Jeg trekker fram dette som et moment det er viktig å være klar over når en tolker svarfordelingen som sier at kart er det klart mest populære infoelementet og grafikk det minst populære. Situasjonen er trolig at grafikk brukt på den måten vi finner i infotavlene langs Sognefjellsvegen faller i smak hos de reisende da den primært bidrar til å framheve kartet.

Hvordan ønskes informasjonen?

- o Håndbøker – i først rekke tyskere
- o Skilt langs strekningen – i første rekke nordmenn og nederlendere
- o Informasjonstavler langs strekningen – i første rekke nederlendere, men alle er interessert
- o Les og lær brosjyrer – i første rekke nederlendere
- o Ikke gjennom Internett langs strekningen
- o En av fem har verken søkt eller mottatt informasjon
- o Unge foretrekker både håndbøker og infotavler langs strekningen (under reisen)
- o De middelaldrende er de ivrigste Internettbrukerne (før avreise)
- o Mange foretrekker rett og slett vegkart, særlig tyskere og nordmenn

Det er viktig å skille mellom de ulike faser i informasjonsinnhenting. En grovinndeling i to faser innebærer en ”før-fase” og en ”undervegs-fase” (Thjømøe 1999; Kamfjord 2001). Før reisen har en kanskje på ett eller annet tidspunkt lest eller sett en reportasje fra det aktuelle reiemålet som fikk en på ideen om å reise dit, eller en har fått informasjon og anbefalinger fra kjente som alt har vært der. Deretter forbereder en seg gjerne gjennom å lese litt i håndbøker, surfe litt på Internett og kikke litt på kart, alt etter personlige interesser og faktiske muligheter (f.eks tilgang på Internett). Det blir hevdet (Thjømøe 1999) at dess mer kunnskap en har om et produkt (f.eks et land eller en region) før en ankommer stedet, dess mer kunnskap vil en søke når en kommer dit. Det er imidlertid grunn til å anta at dette holdninger en først og fremst finner blant reisende med høy utdanning.

Under selve reisen velger en den informasjonen som er tilgjengelig såfremt en synes den virker relevant og det ikke medfører uforholdsmessige store omkostninger å skaffe den tilveie. Attraktive informasjonskilt eller -tavler langs vegen synes i denne sammenheng å være velegnet til kortfattet og stedsaktuell informasjon. En slik informasjonsform krever at den reisende oppdager tavlene og deretter stopper ved dem. Brosjyrer kan gi mer utfyllende informasjon enn tavler, men krever synlighet og tilgjengelighet. Internett langs vegstrekningen kan være et framtidsrettet medie, men krever synlighet og tilgjengelighet, samt en viss brukerkunnskap hos

den reisende. Her spiller både alder, holdninger til bruk av IKT og praktisk kunnskap om bruk av IKT inn som avgjørende for bruk eller ikke bruk.

Reisende over Sognefjellet søker informasjon om strekningen primært gjennom håndbøker og Internett, dersom de da ikke har reist der tidligere om således er mer eller mindre kjent med hva strekningen har å by på. Det er likevel slik at mange innhenter informasjon fra flere kanaler før avreise. Når en er på reise, benyttes kart, håndbøker og brosjyrer, samt den informasjon som er tilgjengelig langs vegen – i den grad en stopper der slik informasjon er å finne.

Reisende under 30 år er i størst grad positive til skilting, informasjonstavler og Internett langs reiseruta, samt til håndbøker som informasjonsmedium. Denne aldersgruppen er minst opptatt av brosjyrer, både såkalte ”les og lær brosjyrer” og faktabrosjyrer.

Det er en tendens til at reisende med høy utdanning benytter flere informasjonskanaler enn reisende med lav utdanning. Utdanning ser også ut til å henge sammen med bruk av Internett som informasjonselement; reisende med høy utdanning bruker mer Internett enn dem med lav utdanning.

4.2 Konklusjon

Hvem er turistene – målgrupper?

Den typiske reisende over Sognefjellet i juli måned er:

- o Et par på rundt 50 år uten barn med utdanning utover videregående skole
- o Likevel: hver fjerde passasjer er under 20 år
- o Tysk eller nederlandsk
- o På rundtur i regionen, Sognefjellet ikke primærmålet
- o Brukere av campingplasser mer enn hotell
- o Mer eller mindre kjent med Nasjonale turistveger

Blant passasjerene er 42 prosent mellom 31 og 45 år. Det er 16 prosent som har barn under 12 med på reisen, og 14 prosent som har barn og unge mellom 13 og 19 med på reisen.

De reisende kan videre segmenteres på følgende måte:

- o Hjemmesøkerne; søker aktivt etter opplysninger på Internett og i håndbøker. Primært tyskere
- o Undervegssøkerne; søker aktivt etter opplysninger underveis. Primært nederlendere
- o ”Mudling Trough”-reisende; reisende som verken har planlagt reisen i detalj før avreise eller aktivt oppsøker informasjon underveis, men som har til hensikt å undersøke geografiske områder (destinasjonsregioner). Finner vegen dit underveis. Både nordmenn og utlendinger
- o Gjennomfareren; reisende som bruker vegen fordi den er ligge der den ligger, ikke fordi den er en Nasjonal turistveg. Primært nordmenn

Hvilket informasjonsbehov har turistene i de ulike målgruppene?

- o Nordmenn søker lite informasjon; lite infobehov langs vegen
- o Tyskere bruker reisehåndbøker; lite infobehov langs vegen
- o Nederlandere ser på infotavler; stort infobehov langs vegen

Generelt kan vi si at reisende som i hovedsak benytter kart og ulike reisehåndbøker ser ut til å ha et mindre informasjonsbehov langs vegen enn dem som ikke benytter disse kanalene. Norske reisende har et klart mindre informasjonsbehov enn utlendinger. Tyske reisende ser også ut til å ha et mindre informasjonsbehov enn nederlandere. Reisende med høy utdanning har ofte et høyere informasjonsbehov enn dem med lav utdanning, og søker også oftere informasjon gjennom flere kanaler.

Hvordan vil turistene ha informasjon?

- o Nordmenn søker lite informasjon; de kjenner vegen fra før
- o Tyskere bruker reisehåndbøker
- o Nederlandere ser på infotavler
- o Unge reisende foretrekker infotavler og Internett
- o Middelaldrende brosjyrer
- o Håndbøker brukes av alle aldersgrupper
- o Reisende med utdanning utover grunnskole liker håndbøker
- o Reisende med grunnskole og høyskole/universitet liker infotavler
- o Reisende med videregående og høyskole/universitet liker brosjyrer

Hvor vil turistene ha informasjonen?

Den reisende vil ha informasjon langs reiseruta, men også i form av håndbøker som kan studeres både på forhånd og underveis:

- o Skilting langs reiseruta
- o Infotavler langs reiseruta
- o Håndbøker
- o Les- og lær- brosjyrer

Når vil turistene ha informasjon?

Både før og underveis. Ikke noe klart bilde.

Vårt inntrykk er at de reisende setter pris på informasjonstavlene langs rv55, særlig unge mennesker. Ved sitt blotte nærvær står informasjonstavlene til disposisjon for den reisende; en kan velge å ta en kikk på dem, eller en kan velge å la være. Mange bruker håndbøker før og under reisen.

Etter vår oppfatning er spørsmålet feil stilt. De reisende er ingen homogen gruppe; noen planlegger grundig på forhånd, andre planlegger lite på forhånd, men legger reiseplaner underveis. De to gruppene trenger informasjon henholdsvis før og under reisen. Men, mange som

søker mye informasjon før reisen, ønsker å supplere denne undervegs. Bildet er med andre ord komplekst.

Litteratur

Flognfeldt jr., Thor (1995): *Areal, sted og reiserute*. Fagbokforlaget. Bergen.

Jacobsen, Jens Kr. Steen (1997): *Turismeattraksjoner. Teoretisk forståelse og praktisk tilrettelegging*.
Transportøkonomisk institutt. Oslo.

Jacobsen, Jens Kr. Steen & Grue, Berit (1997): *Nasjonale turistveger i Norge. Intervjuundersøkelser 1995 og 1997*. Statens vegvesen/Transportøkonomisk institutt. Oslo

Kamfjord, Georg (2001): *Reiselivsproduktet*. 3.utgave. Reiselivskompetanse A/S. Oslo

Raaen, Unni (1996): *[Reiselivsplanlegging og områdeanalyse. En studie av Reiselivsprosjektet til Statens Vegvesen. Gamle Strynefjellveg og Sognefjellsvegen.]* Tittel mangler. Høyskolen i Lillehammer, Reiselivsstudiet. Lillehammer.

Sander, Kjetil (2003?): Persepsjon. Nettsiden www.kunnskapssenteret.com

Thjømøe, Hans Mathias (1999): *Forbrukeratferd*. 6.utgave. Tano Aschehoug. Oslo

Følgende nettadresser er benyttet:

www.kunnskapssenteret.com

www.turistveg.no

www.visitnorway.com

Følgende publikasjoner fra Statens vegvesen som omhandler Reiselivsprosjektet er benyttet:

- Reiselivsprosjektet. Hovedrapport fra turistvegarbeidet.
- Veg og reiseliv. Veiledning. Håndbok 205.
- Nyhetsbrev for turistvegene

Vedlegg

Vedlegg 1: Kommentarer fra de reisende

Vedlegg 2: Norsk spørreskjema

Vedlegg 3: Tysk spørreskjema

Vedlegg 4: Engelsk spørreskjema

Vedlegg 1

Kommentarer gitt i spørreskjema og under samtale med de reisende

Her følger et representativt utvalg kommentarer gitt i spørreskjema og under samtale med reisende.

”Utsiktspunktene ser flotte ut, men bør ikke bli mer ”turistifisert”. Fullt opp med turister, derfor stoppet vi ikke”.

Norsk reisende, 56 år

”Det vore rolig med informationsskyttar som visar vad för geologi och typ av flora og fauna det finns”

Svensk reisende, 32 år

”Den nye brosjyren er ikke så god som de tidligere utgitt. Spesielt dette med kart.”

Norsk reisende, 72 år

”Vi har sett att det finns nya skyltor, men har inte läst.”

Svensk reisende, 52 år

”Me stoppa ikkje på Oscarshaug, så me såg ikkje så nøye på informasjonstavlene denne gongen.”

Norsk reisende, 28 år – intervjuet på stoppeplass ”1400 moh” på veg østover fra Sogn.

”Vi har sett informasjonstavlene. Var på jakt etter informasjon. De fungerte greit.”

Norsk reisende, 45 år

Ang. informasjonstavler: ”Først bilder, så tekst. Eg festar meg ved bilder – og bildetekstar. Ikke for langt. Vil gjerne ha opplysningar om fjelltoppar – ikkje fjell, og historiske hendingar. Men ikkje for mange. Og så faktaopplysningar og kor eg finn nærare informasjon.”

Norsk reisende, 23 år

”Har stoppa på Mjefjell, men hugsar ikkje detaljer.”

Norsk reisende, 23 år

”Sognefjellet inngår litt tilfeldig i reiseruten. Vi bestemte oss for noen dager side. Har kjørt over for flere år siden. Visste det var en fin tur. Kommer fra Vestlandet via Geiranger, skal til Hønefoss via Lærdal. I dag jeg med passasjerer som skal få se fjellet.”

Norsk reisende, 73 år

”Jeg kjører over Sognefjellet fordi jeg har gått i fjellet. Er på veg til Hadeland, Sognefjellet er en omveg. Har kjørt der tidligere. Det er fint. Bestemte meg i dag morges, på Spiterstulen.”

Norsk reisende, 46 år

Ang. informasjonsbehov: ”Veit jo som regel hva som er. Har søkt informasjon før. Bruker NAF-boka.” Norsk reisende, 46 år

Ang. bestemmelse om å reise: "Vi bestemte oss i dag morges. Fra Juvasshytta. Skal til Hadeland."
Svensk reisende, 30 år

Ang. infotavler: "Kikker først på kart. Viktig å kunne orientere seg etter fjellene. Teksten utfyller kartene."

Svensk reisende, 30 år

Ang.infotavler: "Har lagt merke til informasjonstavlene. ... Informasjonstavla på Mefjell dukka opp like etter avreise fra "campingplass", vi stoppet av den grunn ikke. Oscarshaug var full av utlendinger så vi stoppa heller ikke der. Kart er viktig. Ikke for mye tekst. Men merking av attraksjoner. Når det gjelder hva vi ønsker å få informasjon om er det avhengig av hva slags tur en er på."

Norsk reisende, 40 år

Hvorfor Sognefjellet: "På besøk i Bøverdalen. Jeg har ikke kjørt der før, men noen i reisefølget har."

Ang. informasjon: "Søker informasjon undervegs. Ser etter brosjyrer."

Norsk reisende, 36 år



Statens vegvesen



Østlandsforskning

**SPØRRESKJEMA FOR INNSAMLING AV INFORMASJON OM
TURISTERS BRUK OG OPPFATNING AV TURISTINFORMASJON
LANGS RV 55 SOGNEFJELLSVEIEN**

Løpenummer: (skriv fortløpende)

Intervjusted:

Dato:

Ukedag: ☐ Mandag ☐ Tirsdag ☐ Onsdag ☐ Torsdag ☐ Fredag ☐ Lørdag ☐
Søndag

Tidspunkt: ☐ Formiddag (før kl 12.) ☐ Ettermiddag (m kl 12 og 17.)
☐ Kveld (etter kl 17)

Værforhold:

Intervjuer: ☐ Øyvinn ☐ Frode ☐ Pelle

Kontaktperson hos Statens Vegvesen: Helge Stikbakke, tlf 913 78 406

Prosjektansvarlig hos Østlandsforskning: Pelle Engesæter, tlf 976 82 785

INNLEDNING

Spørsmål 1 – 8 besvares av samtlige reisende.

På hvilken måte inngår Sognefjellet/Sognefjellsveien i reiseopplegget?

- ☐ Sognefjellet er hovedreisemålet
- ☐ Sognefjellsveien er korteste/greieste veg til og fra reisemålet
- ☐ Ruten ble valgt slik at Sognefjellsveien passet inn
- ☐ Vegvalget ga seg sjøl, har ikke noe spesielt forhold til vegvalget
- ☐ Annen grunn; hvilken:

En presisering: Hvorfor skal du kjøre/har kjørt/kjører du over Sognefjellet?

- ☐ Tilfeldig
- ☐ Jeg har lest om ruten og synes den virker interessant
- ☐ Jeg er blitt anbefalt ruten
- ☐ Den er en naturlig reiserute for å komme dit jeg skal
- ☐ Vet ikke
- ☐ Annet:

Har noen i reisefølget kjørt over Sognefjellet tidligere?

- ☐ Ja, alle har kjørt over tidligere
- ☐ Ja, noen av oss har kjørt over tidligere
- ☐ Nei, ingen av oss har kjørt over tidligere

Før avreisen hjemmefra: Har du søkt eller fått info om rv-55 gjennom noen av følgende kanaler? (Kryss for alt som passer)

- ☐ Har verken fått eller søkt om informasjoner
- ☐ Internett
- ☐ Venner, familie, kollegaer
- ☐ www.Visitnorway.com
- ☐ Kjenner vegen gjennom egne erfaringer
- ☐ Beskrivelser i media
- ☐ Vegbaserte guidebøker (NAF, ADAC osv)
- ☐ Magasin/katalog
- ☐ Reisebyrå/turoperatør
- ☐ Turistkontor i Norge
- ☐ Guidebøker (Rough Guide og lignende)
- ☐ Vegkart
- ☐ Annet:

Har du hørt om Nasjonale Turistveger? .

Ja ☐ Nei ☐

Har du sett brosjyren "Sognefjellet over Norges tak"?

Ja ☐ Nei ☐

Kjenner du dette symbolet (Vis fram Turistveg-symbolet)

Ja ☐ Nei ☐

Informanten skal besvare enten spørsmål a, b eller c:

A Besvares av reisende fra Lom i retning Bøverdalen/Sognefjellet:

Er du/dere kjent med at du/dere er på veg til en Nasjonal Turistveg?

Ja ☐ Nei ☐

B Besvares av reisende som kommer fra Bøverdalen/Sognefjellet:

Er du/dere kjent med at du/dere har kjørt på en Nasjonal Turistveg?

Ja ☐ Nei ☐

C Besvares av reisende som befinner seg på Sognefjellet:

Er du/dere klar over at du/dere befinner dere på en Nasjonal Turistveg?

Ja ☐ Nei ☐

Når bestemte du/dere for å reise til/via Sognefjellet (rv55)?

- | | |
|---|--|
| ☐ Før avreisen hjemmefra | ☐ I Lom/Sogndal |
| ☐ Underveis, men før Lom/Sogndal | ☐ Vet ikke |

Under reisen: Jeg foretrekker å få informasjon om en bestemt reiserute i form av:

Prioritéér på en skala fra 1 (mest viktig) til 7 (minst viktig). Vennligst rangér samtlige alternativer.

- | | |
|---|--|
| ☐ Informasjonstavler langs reiseruten | ☐ Håndbøker |
| ☐ Skilting langs reiseruten | ☐ Internett langs ruten |
| ☐ Les og lær brosjyrer (se utdelte brosjyre) | ☐ Fakta brosjyrer |
| ☐ Annet: Skriv ned | |

Hva fester du deg først og fremst med på en informasjonstavle:

- ☐ Bilder ☐ Tekst ☐ Kart ☐ Grafikk ☐ Jeg ser ikke på informasjonstavler

Hvilke forhold ønsker du å få informasjon om langs reiseruta?

Kryss av på en skala fra 1 til 7, der 1 = liten grad og 7= i stor grad.

- | | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | Vet ikke |
|--|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| A Aktiviteter for bestemte aldersgrupper | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| B Attraksjoner | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| C Overnattingssteder | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| D Spisesteder | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| E Turruter med utgangspunkt fra vegen | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |

F Annet: Skriv ned

VURDERING AV INFORMASJON

Spørsmål 13 - 16 besvares kun av dere som enten har kjørt eller befinner Sognefjellsvegen.

Kryss av på en skala fra 1 til 7, der 1=lite interessant og 7= meget interessant.

Har informasjonen langs vegstrekningen vært:

A **Interessant** med tanke på å få en god opplevelse av turistvegen over Sognefjellet:

B **Nyttig** med tanke på å få en god opplevelse av turistvegen over Sognefjellet:

	1	2	3	4	5	6	7	Vet ikke
A Interessant	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B Nyttig	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kryss av på en skala fra en (meget dårlig) til sju (meget bra).

	1	2	3	4	5	6	7	Vet ikke
Informasjonstavler								
A Utforming og design	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B Informasjonen (innholdet)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Brosjyrer								
C Utforming	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D Informasjonen (innholdet)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Kryss av på en skala fra en (stemmer ikke) til sju (stemmer helt).

Informasjonsmaterialet på Sognefjellsveien (rv55) gir et godt bilde av følgende forhold langs ruten:

	1	2	3	4	5	6	7	Vet ikke
A Naturforhold og kulturhistorie	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B Aktivitetstilbud	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C Serveringssteder	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D Overnattingssteder	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Helhetsvurdering: Dersom du skal gi en helhetsvurdering av informasjonsmaterialet langs turistvegen over Sognefjellet, vil du da si at dette er:

☐ Meget bra ☐ Akseptabelt ☐ Mindre bra ☐ Vet ikke

BAKGRUNN

Spørsmål 17 – 23 besvares av samtlige.

Nasjonalitet (**på den som fyller ut spørreskjemaet**):

Hvis norsk: Hvilket fylke kommer du fra:

Alder (**på den som fyller ut spørreskjemaet**):

Alder på passasjerene

0-12 år ☐ 13-19 år ☐ 20-29 år ☐ 30-44 år ☐ 45 – 60 år ☐ Over 60 år ☐

Høgste utdanningsnivå (**på den som fyller ut spørreskjemaet**)

☐ Grunnskole ☐ Videregående skole ☐ Høgskole/universitet

Hvordan overnatter du/dere vanligvis på denne reisen?

- ☐ Hotell/pensjonat
- ☐ Utleiehytte/leilighet
- ☐ Camping på campingplass (overnatting i enten telt, campingvogn, bobil eller campinghytte)
- ☐ Villcamping (utenfor campingplass)
- ☐ Privat hytte
- ☐ Slekt/venner
- ☐ Flere måter
- ☐ Annet

Hvilket transportmiddel benytter dere?

☐ Privatbil ☐ Bobil ☐ Motorsykkkel ☐ Sykkkel ☐ Annet

Tusen takk for hjelpen!

Her kan du skrive evt kommentarer:



Statens vegvesen



østlandsforskning

SPØRRESKJEMA FOR INNSAMLING AV INFORMASJON OM
TURISTERS BRUK OG OPPFATNING AV TURISTINFORMASJON
LANGS RV 55 SOGNEFJELLSVEIEN

TYSK

Løpenummer: (skriv fortløpende)

Intervjusted:

Dato:

Ukedag: ☐ Mandag ☐ Tirsdag ☐ Onsdag ☐ Torsdag ☐ Fredag ☐ Lørdag ☐
Søndag

Tidspunkt: ☐ Formiddag (før kl 12.) ☐ Ettermiddag (m kl 12 og 17.)
☐ Kveld (etter kl 17)

Værforhold:

Intervjuer: ☐ Øyvinn ☐ Frode ☐ Pelle

Kontaktperson hos Statens Vegvesen: Helge Stikbakke, tlf 913 78 406

Prosjektansvarlig hos Østlandsforskning: Pelle Engesæter, tlf 976 82 785

INNLEDNING

Spørsmål 1 – 8 besvares av samtlige reisende.

1. Wie passt der Sognefjell Pass in Ihr Reisekonzept?

- ☐ Sognefjell ist Ausflugs- oder Hauptreiseziel
- ☐ Sognefjell Pass ist die kürzeste/einfachste Route zum/vom Hauptreiseziel
- ☐ Die Route wurde so gewählt, dass der Sognefjellspass reinpasste
- ☐ Routenwahl ergab sich von selbst, hatten keinen längersichtigen Reiseplan
- ☐ Auf andre Art und Weise, nämlich:.....

2. Ausserdem, warum fahren Sie über diesen Pass, was ist der Hauptgrund dafür?

- ☐ Nur aus Zufall
- ☐ Route wurde mir empfohlen
- ☐ Habe über diese Route gelesen und mich/uns dann entschlossen sie zu befahren
- ☐ Natürliche Route zu/von unserem Reiseziel
- ☐ Weiß nicht
- ☐ Anderer Grund, nämlich:.....

3. Ist schon jemand Ihrer Reisegruppe über den Sognefjell gefahren?

- ☐ Ja, alle sind schon einmal über diesen Pass gefahren
- ☐ Ja, einige unter uns
- ☐ Nein, von uns ist noch niemand über diesen Pass gefahren

4. Vor Abreise. Haben Sie schon vor der Abreise nach Informationen über den Sognefjell-Pass gesucht oder erhalten?

- | | |
|---|---|
| ☐ Habe weder nach Informationen gesucht/erhalten | ☐ Internett |
| ☐ Freunden, Familie, Kollegen | ☐ www.Visitnorway.com |
| ☐ Kenne den Pass aus eigener Erfahrung | ☐ Reiseberichte in verschiedenen Printmedia |
| ☐ ADAC Reiseführer Norwegen | ☐ Reisemagazine/Kataloge |
| ☐ Reisebüro | ☐ Verkehrsbüro in Norwegen |
| ☐ Reiseführer (Rough Guide oder ähnliche) | ☐ Straßenkarte |
| ☐ Andere Quellen, nämlich:..... | |

5. Ist Ihnen bekannt, dass es i Norwegen sogenannte „Grüne Strassen“ giebt?

- ☐ Ja ☐ Nein

6. Haben Sie die Broschüre, „Sognefjell - die Route über das Dach Norwegens“, gesehen?

- ☐ Ja ☐ Nein

7. Kennen Sie dieses Symbol? (Vis fram Turistveg-symbollet)

- ☐ Ja ☐ Nein

Beantwortet Sie bitte entweder 8a, 8b oder 8c....

..... kommen Sie aus **Lom** und fahren Richtung Bøverdalen/Sognefjellet?

8a) Wissen Sie, dass Sie sich gerade auf dem Weg zu so einer „Grünen Strasse“ befinden?

☐ Ja ☐ Nein

..... kommen Sie aus dem **Bøverdalen/Sognefjellet** und fahren Richtung Lom?

8b) Wussten Sie, dass der Pass, den Sie gerade befahren haben, so eine ”Grüne Strasse“ ist?

☐ Ja ☐ Nein

..... befinden Sie sich **auf dem Sognefjellspass?**

8c) Wissen Sie, dass der Sognefjellspass, auf dem Sie sich gerade befinden, so eine ”Grüne Strasse“ ist?

☐ Ja ☐ Nein

9. Wann entschlossen Sie sich, den Sognefjellpass zu befahren?

- ☐ Zu Hause vor Abreise
☐ Unterwegs, aber vor Lom/Sogndal
☐ In Lom oder Sogndal
☐ Weiß nicht, kann mich nicht erinnern

10. Während der Reise/Fahrt: Welche sind Ihre bevorzugten Info-Quellen über aktuelle Reiserouten?

Rangieren Sie bitte die Quellen; und zwar von 1 (wichtigste Quelle) bis 7.

- | | |
|---|--|
| ☐ Info-Tafeln entlang Strassen | ☐ Reisehandbücher |
| ☐ Beschilderungen entlang Strassen | ☐ Internetcafes entlang der Route |
| ☐ Lesen und Lernen Broschüren | ☐ Verschiedene Faktabroschüren |
| ☐ Andere Info-Quellen, nämlich:..... | |

11. Bei touristischen Informationstafeln entlang Strassen: Was weckt unmittelbar Ihre Aufmerksamkeit auf diesen Tafeln? Sind es eher.....

- ☐ Fotos ☐ Texte ☐ Karten ☐ Grafische Gestaltung ☐ Sehe mir solche Tafeln nicht an

12. Über welche Angebote entlang „Grüner Strassen“ möchten Sie in welchem Masse informiert werden?
Wählen Sie bitte zwischen eher kleinem (1) und großem Masse (7) an?

- | | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | weiß nicht |
|---|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|--------------------------|
| A Aktivitäten für bestimmte Altersgruppen | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| B Attraktionen | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| C Übernachtungsmöglichkeiten | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| D Restaurants/Verpflegungsangebot | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| E Wanderwege ab Hauptstrasse | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |
| F Andere Angebote, nämlich:
..... | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ | ☐ |

Fragen an Personen die den Sognefjell befahren oder schon befahren haben.

BEWERTUNG DER INFO-TRÄGER UND INFO-GEHALT

13. Auf einer Skala von 1 bis 7; wie interessant und nützlich zum Erleben der „grünen Strasse“ über den Sognefjell finden Sie die dargebotenen Informationen?

Finde die Informationen dazu.....

1 2 3 4 5 6 7

wenig interessant ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ sehr interessant weiß nicht ☐

wenig nützlich ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ sehr nützlich weiß nicht ☐

14. und wie gut finden Sie die Informationstafeln und Broschüren von der Gestaltung und vom Inhalt her? 1 = sehr schlecht / 7 = sehr gut)

		1	2	3	4	5	6	7	weiß nicht
Informationstafeln	Gestaltung	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Inhalt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Broschüren	Gestaltung	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	Inhalt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. Wie gut, würden Sie sagen, stimmen die vermittelten Bilder und Texte über die verschiedenen Angebote mit der Wirklichkeit überein?

Wählen Sie bitte zwischen „stimmt schlecht überein (1)“ und „stimmt gut überein (7)“.

	1	2	3	4	5	6	7	weiß nicht
A Natur und Kultur(Geschichte)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B Aktivitätsangebot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C Restaurants/Verpflegungsangebot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D Übernachtungsmöglichkeiten	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Wie beurteilen Sie insgesamt das Informationsmaterial über die "grüne Strasse" über den Sognefjell?

☐ Sehr gut ☐ Akzeptabel ☐ Sehr schlecht ☐ Weiß nicht

Abschließend möchten wir noch einige Angaben zu Ihrer Person und Ihren Reisebegleitern.

17. In welchem Land wohnen Sie?

☐ D ☐ A ☐ CH ☐ Anderen Land, nämlich: _____

(18. Nur für Norweger)

19. Wann sind Sie geboren? 19_____

20. welche Altersgruppen sind in Ihrer Reisegruppe vertreten?

0-12 Jahre ☐ 13-19 Jahre ☐ 20-30 Jahre ☐ 31-45 Jahre ☐ 45 – 60 Jahre ☐ Über 60 Jahre ☐

21. und welche(s) Schule/Studi um schlossen Sie als letzte(s) ab?

☐ Grundschule ☐ Matura/Berufsschule ☐ Hochschule/Universität

22. Wie übernachteten Sie gewöhnlicherweise auf dieser Reise?

☐ Hotel/Pension

☐ Ferienhaus/-Wohnung

- ☐ Camping auf Campingplatz (Caravan, Mobilhome, Campinghütte oder Zelt)
- ☐ Wildcamping (außerhalb von Campingplätzen)
- ☐ Private Hütte/Ferienhaus
- ☐ Verwandte/Bekannte
- ☐ Brauchen verschiedene Übernachtungsformen
- ☐ Andere Form

23. Welches Verkehrsmittel benutzen Sie hauptsächlich auf dieser Reise?

- ☐ Personenwagen ☐ Mobilhome ☐ Motorrad ☐ Fahrrad ☐ Anderes

Wir danken Ihnen bestens für Ihre Mitarbeit und wünschen Ihnen weiterhin einen schönen Urlaub.



Statens vegvesen



østlandsforskning

SPØRRESKJEMA FOR INNSAMLING AV INFORMASJON OM
TURISTERS BRUK OG OPPFATNING AV TURISTINFORMASJON
LANGS RV 55 SOGNEFJELLSVEIEN

ENGELSK

Løpenummer: (skriv fortløpende)

Intervjusted:

Dato:

Ukedag: ☐ Mandag ☐ Tirsdag ☐ Onsdag ☐ Torsdag ☐ Fredag ☐ Lørdag ☐
Søndag

Tidspunkt: ☐ Formiddag (før kl 12.) ☐ Ettermiddag (m kl 12 og 17.)
☐ Kveld (etter kl 17)

Værforhold:

Intervjuer: ☐ Øyvinn ☐ Frode ☐ Pelle

Kontaktperson hos Statens Vegvesen: Helge Stikbakke, tlf 913 78 406

Prosjektansvarlig hos Østlandsforskning: Pelle Engesæter, tlf 976 82 785

INTRODUCTION

1. **In which way is a tour across the Sognefjell a part of your travel programme?**

- ☐ The Sognefjell is the key destination of this journey
- ☐ The road across the Sognefjell is the shortest and the most convenient in view of our main destination
- ☐ The trip was planned in a way, which made it convenient to pass the Sognefjell.
- ☐ The route materialised itself; have no particular opinion about the road options.
- ☐ Other reasons: please explain:

2. **For clarification, can you please explain why you have chosen to take the route via the Sognefjell ?**

- | | |
|---|--|
| ☐ Incidentally | ☐ I have read about this route and it appears interesting |
| ☐ A recommendation | ☐ Convenient route in view of my/our main destination |
| ☐ Don't know | ☐ Other: |

3. **Have anyone in your group taken this route earlier?**

- ☐ Yes, we have all taken this route earlier
- ☐ Yes, some of us have taken this route earlier
- ☐ No, none of us have taken this route earlier

4. **Prior to taking off on this journey, did you check out information about road nr. 55 (the National Tourist Road across the Sognefjell) through any of the following information-channels ?**

Please cross any (one or more) suitable option.

- | | |
|--|---|
| ☐ Neither received nor search for any such information | ☐ Internet |
| ☐ Friends, family, colleagues | ☐ www.visitNorway.com |
| ☐ I know the road from the past and media | ☐ Description in the press |
| ☐ Road-guides (e.g. NAF, ADAC etc.) magazines/brochures | ☐ Travel |
| ☐ Travel-agencies/tour operators Norway | ☐ Tourist bureaus in |
| ☐ Travel-books (Rough Guide, Forbes, Lonely Planet, etc.) | ☐ Roadmaps |
| ☐ Other: Please describe. | |

5. **Have you heard about National Tourist Roads ?**
Yes ☐ No ☐
6. **Have you seen the brochure named "Sognefjellet - across the roof of Norway"?**
Yes ☐ No ☐
7. **Are you familiar with this sign? Exhibit the Tourist-road sign.**
Yes ☐ No ☐
8. **For the following questions the interviewee is expected to answer a), b) or c):**
A: Intended for travellers heading towards Bøverdalen/Sognefjellet from Lom.
Are you aware that you are approaching a National Tourist Road
 Yes ☐ No ☐

B: Intender for travellers arriving from Bøverdalen/Sognefjellet.
Are you aware that you have been driving along a National Tourist Road ?
 Yes ☐ No ☐

C: Intended for travellers at the Sognfjell.
Are you aware that you are currently driving on a National Tourist Road ?
 Yes ☐ No ☐
9. **When did you decide to pass the Sognefjell (Road nr. 55)?**
☐ Before leaving home ☐ While in Lom/Sogndal
☐ While on this journey, but prior to Lom/Sogndal ☐ Don't know
10. **Can you please indicate to us how you, while travelling, prefer to receive information on a specific destination or travel-route?**
Please rate on a scale 1-7, where "1" means "most important" and "7" means "least important".

☐ Information-boards posted along the route ☐ Travel-books
☐ Signs posted along the route ☐ Internet
☐ Read & learn brochures ☐ Factual pamphlets and brochures
☐ Other:.....
11. **What is the most important with an information board:**
☐ Pictures ☐ Text ☐ Maps ☐ Grafs ☐ I don't look at
 information boards
12. **Which type of information do you prefer to obtain along the route?**
Please rate each of the following (A-E) on a scale 1-7, where "1" means "information irrelevant to me" and "7" means "very useful information".

	1	2	3	4	5	6	7	Don't
know								
A Activities intended for specific age groups	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B Attractions	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C Accommodation	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D Cafés/restaurants/places to eat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
E Excursions/places of interests along the route	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
F Other: Please describe								

FEEDBACK – TOURIST INFORMATION

NB - Intended for travellers who currently are travelling on or have travelled on a Nat. Tourist Road

13. Please rate on a scale 1-7, where “1” means “not interesting at all/not useful at all” and “7” means “very interesting/very useful”.

How would you judge the tourist-information along the route, in terms of having a content which is

A **interesting** for facilitating a positive experience of the tourist road across the Sognefjell

B **useful** for facilitating a positive experience of the tourist road across the Sognefjell

	1	2	3	4	5	6	7	Do not know
A Interesting	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B Useful	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Please rate the following on a scale 1-7, where “1” means “very poor” and “7” means “very good”:

	1	2	3	4	5	6	7	Do not know
<u>Information boards</u>								
A Layout, structure and design	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B Content	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
<u>Brochures</u>								
A Layout & structure	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D Content	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15. Please rate the following on a scale 1-7, where “1” means “incorrect ” and “7” means “correct ”.

The information material along the National Tourist Road to the Sognefjell (road nr. 55) gives a good overview of the following attractions along the route:

	1	2	3	4	5	6	7	Do not know
A Nature and culture	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
B Scope/range of relevant activities	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
C Cafés/restaurants/places to eat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
D Hotels/B&B/Accommodation	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

16. Conclusion: If you where to give a final score on the information-material currently being used

along the National Tourist Road across the Sognefjell, which of the following concludes you score:

- ☐ Very good ☐ Acceptable ☐ Poor ☐ Do not know

BACKGROUND

17. **NATIONALITY** (of the interviewee):
18. ~~For Norwegian tourist, please indicate in which county you are a~~
~~resident:.....~~
19. **Age** (of the interviewee):

Age of the other passengers in the vehicle

0-12 yr ☐ 13-19 yr ☐ 20-30 yr ☐ 31-45 yr ☐ 45 – 60 yr ☐ Over 60 yr ☐

21. **Education: Please indicate your appropriate educational status**
(the interviewee's completed educational level):

☐ Primary school ☐ High-school ☐ University

22. **What type of accommodation do you primarily use on this journey?**

- ☐ Hotel/Bed & Breakfast
☐ Rental flats/cabins
☐ Camping at camping sites: tent, caravan, camper or camping-cabin
☐ Camping outside camping sites
☐ Private cottages
☐ Family/friends
☐ A mix of alternatives
☐ Other

23. **What type of transportation are you using**

☐ Private car ☐ Camper ☐ Motorbike ☐ Bike ☐ Other

Thank you for your kind assistance and support

Turistinformasjon langs rv55 over Sognefjellet

- en vurdering av informasjonsmaterialet langs
Nasjonal turistveg over Sognefjellet

Rapporten er skrevet etter oppdrag fra Statens vegvesen, Turistvegkontoret. Formålet har vært å framskaffe informasjon om bruken av turistinformasjon på riksveg 55 over Sognefjellet.

Sognefjellsvegen RV55 fikk i 1997 status som Nasjonal turistveg.

Dette innebærer blant annet tilrettelegging i form av et informasjonssystem.

Stortinget har vedtatt å forlenge satsningen.

Det planlegges 11 nye turistveger i tillegg til de eksisterende fire.

Turistvegkontoret skal utarbeide nasjonale retningslinjer for turistinformasjon til bruk i det videre arbeidet.

Det er behov for mer kunnskap om målgrupper og turistenes informasjonsbehov.

I den forbindelse ønsket Turistveg-kontoret at det skulle gjennomføres en undersøkelse i form av et pilotprosjekt langs riksveg 55, Sognefjellsvegen.

Denne rapporten presenterer funn fra denne undersøkelsen.

ØF-Rap.: 20/2003

ISBN: 82-7356-528-9

ISSN: 0809-1617